

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

5 ЛІСТАПАДА 2013 г. АЎТОРАК № 209 (27574) Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Ці магчыма папярэдзіць узнікненне праяў агрэсіі ў дзяцей?
СТАР 4

Героі Першай сусветнай вайны: 12 лёсаў
СТАР 5

Чым харчаваліся нашы продкі некалькі стагоддзяў таму?
СТАР 6

ВІЗИТ ПРЭЗІДЭНТА Ў ТУРКМЕНИСТАН

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка 4-5 лістапада наведае з афіцыйным візітам Туркменістан, паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Праходзяць перагаворы кіраўніка беларускай дзяржавы з Прэзідэнтам Туркменістана Гурбангулы Бердымухамедавым у фармаце сам-насам і ў пашыраным складзе. Па выніках перагавораў будзе падпісаны шэраг двухбаковых дакументаў аб развіцці супрацоўніцтва па розных напрамках.

У Ашхабадзе члены афіцыйнай беларускай дэлегацыі таксама праводзяць сустрэчы па тэматыцы развіцця двухбаковых адносін. Знешнегандлёвы абарот Беларусі з Туркменістанам за апошнія пяць гадоў вырас у 5 разоў, што абумоўлена высокімі тэмпамі росту беларускага экспарту. У 2012 годзе аб'ём двухбаковага гандлю перасягнуў \$300 млн.

Беларусь экспартуе ў Туркменістан трактары, грузавыя аўтамабілі, дарожную, будаўнічую і сельскагаспадарчую тэхніку, веласіпеды, аўтапагрузчыкі, шыны, льякарствы, хімічныя ніці, прадукцыю дрэва-апрацоўчай прамысловасці, прадукты харчавання.

Найбольш маштабным сумесным праектам з'яўляецца рэалізацыя кантракта ААТ «Белгархімпрам» з дзяржаўным канцэрнам «Туркменхімія» на будаўніцтва беларускімі спецыялістамі пад ключ Гарлыккага горна-абагачальнага камбіната па выпуску калійных угнаенняў.

ЛЕАНІД МАЛЬЦАЎ ПРЫЗНАЧАНЫ СТАРШЫНЁЙ ДЗЯРЖПАГРАНККАМІТЭТА

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка назначыў генерал-палкоўніка Леаніда Мальцава старшынёй Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі, вызваліўшы яго ад пасады Дзяржаўнага сакратара Савета бяспекі Беларусі. Аб гэтым БЕЛТА паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэй КАБЯКОў прадставіў 4 лістапада Леаніда МАЛЬЦАВА калектыву Дзяржаўнага пагранічнага камітэта.

НЕ ПАКІНУЦЬ БЕЗ УВАГІ НІВОДНАЕ ДЗІЦЯ

Навагодняя дабрачынная акцыя «Нашы дзеці» ў Беларусі ў адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў ад 31 кастрычніка 2013 года № 946 будзе праводзіцца з 11 снежня 2013 года па 10 студзеня 2014 года, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага ўрада.

У ходзе акцыі кіраўнікі рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, канцэрнаў, банкаў, грамадскіх аб'яднанняў наведваюць дзіцячыя інтэрнатарныя ўстановы, аплякунскія і прыёмныя сем'і, дзіцячыя дамы сямейнага тыпу, сем'і, якія выхоўваюць дзяцей-інвалідаў, цэнтры карэкцыйна-развіваючага навучання і рэабілітацыі, дзіцячыя бальніцы. Удзельнікі акцыі вішчуюць дзяцей з Новым годам і Калядамі і ўрачаюць ім падарункі. У дабрачыннай акцыі сабаста прымаюць удзел кіраўнікі дзяржавы, кіраўніцтва і члены ўрада, парламента, Адміністрацыі Прэзідэнта.

Цэнтральнай падзеяй акцыі традыцыйна стане навагодняе свята ў Палацы Рэспублікі (запланавана на 27 снежня гэтага года). На яго будзе запрошаны больш за 2 тыс. 300 дзяцей ва ўзросце ад 8 да 14 гадоў з усіх рэгіёнаў краіны: вучні — пераможцы алімпіяд, творчых конкурсаў і спартыўных спаборніцтваў, лідары дзіцячых грамадскіх аб'яднанняў і арганізацый, дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў, дзеці-інваліды, дзеці са шматдзетных і малазабяспечаных сем'яў і іншыя.

Маштабнае мерапрыемства праводзіцца ў рэспубліцы з 1995 года ў адпаведнасці з нацыянальнымі планами дзеянняў па паліпшэнні становішча дзяцей і аховах іх правоў. Акцыя «Нашы дзеці» накіравана на аказанне дапамогі і падтрымкі дзецям, якія апынуліся ў складанай жыццёвай сітуацыі і маюць патрэбу ў асаблівай увазе дзяржавы і грамадства.

ДОМ, ДЗЕ ЖЫВЕ ТВОРЧАСЦЬ

Днямі ў Глыбокім адбылося ўрачыстае адкрыццё пасля рэканструкцыі дзіцячай мастацкай школы. У цырымоніі адкрыцця ўзяў удзел старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір Андрэйчанка.

ЦЫТАТА ДНЯ

Мікалай ЛАДУЦЬКА, старшыня Мінскага гарвыканкама:

«Стратэгія будаўніцтва арэнднага жылля ў Мінску павінна быць распрацавана ў бліжэйшыя два тыдні. Задача заключалася не толькі ў тым, каб размяркоўваць сродкі. Неабходна сфарміраваць перспектывы развіцця арэнднага жылля, павінна быць дакладная, зразумелая і маштабная стратэгія ў рамках выканання той задачы, якую вызначыў кіраўнік дзяржавы. Ужо падрыхтаваны праект рашэння Мінгарвыканкама па арэндным жыллі, у адпаведнасці з якім плануецца, што зародская жыллёвая гаспадарка будзе акумуляваць грашовыя сродкі для арэнднага жылля. Цяпер гэтыя сродкі складаюць Вр1,9 млрд. Грошы будуць накіроўвацца на рамонт памяшканняў арэнднага жылля, выбар праектна-каштаровай дакументацыі або на будаўніцтва».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 13°
Віцебск	+ 12°
Гомель	+ 14°
Гродна	+ 11°
Магілёў	+ 12°
Мінск	+ 12°

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 05.11.2013 г.

Долар ЗША	9220,00 ▲
Еўра	12440,00 ▼
Рас. руб.	285,00 ▼
Укр. грыўня	1124,66 ▲

МІНСКІ КІНАФЕСТЫВАЛЬНЫ ШАРМ

Фота Марыны БЕГУНОВІЧ

О, які шук!.. Па чырвонай дарожцы Палаца Рэспублікі ішлі шыкоўныя жанчыны. І гэта былі беларускія актрысы — але ж ну хоць у Каны накіроўвай, ніякім сусветным «зоркам» не саступіцца прыгажосцю і вытанчанасцю. Вой, дык жа яны «зоркі» і ёсць! Восем для таго, каб мы гэта зразумелі, і патрэбна гэтая чырвоная дарожка. З аднаго боку, на тых, хто да нас прыязджае, паглядзець, а з другога — да нашых жа творцаў і майстроў кіно прыгледзецца. І не толькі нам: на сёлетні «Лістапад» для іх быў падрыхтаваны падарунак: матчымасць прадфільмаў у сукенках ручной работы французскага куцюр'е Дэні Дзюрана. Яго фантастычныя строй ўжо дэманстраваліся на чырвоных дарожках іншых фестываляў, але былі спецыяльна адаптаваны для беларускіх актрыс. Так павялося, што кіно і мода ідуць поруч. А ў Мінску яны разам дапамагаюць уводзіць моду на фестывальнае кіно. Тое, якое і павінна быць на фестывалі. У гэтым сэнсе «Лістапад» ужо не першы год намацавае свой падыход да фарміравання праграмы, у якой па-ранейшаму ў асноўным конкурсе прадстаўлены фільмы краін, якія ў мінулым стагоддзі шукалі (і знаходзілі) свой шлях, у тым ліку ў кінематографі. **СТАР 3**

Надвор'е

ВЫПРАБАВАННЕ ВЕТРАМ І МОЦНЫМ ДАЖДОМ...

У аўторак і сераду на тэрыторыю нашай краіны завітаюць актыўныя атмасферныя франты, якія рухаюцца з боку паўднёвага захаду Еўропы. Яны прынесуць да нас сур'ёзныя ападкі, паведаміла рэдакцыя спецыяльнага Рэспубліканскага гідраметэрацэнтра Мінпрыроды Волга Фядотава.

Больш за тое, уначы на 6 лістапада на большай частцы краіны, а ўдзень месцамі па Беларусі прагназуецца моцныя дажджы. Максимальная тэмпература паветра ўдзень у аўторак 9-15 цяпла, а ў сераду на працягу сутак плюс 4-10 градусаў, толькі па паўднёвым усходзе 11-14 цяпла. 7 лістапада ў краіну пачне паступаць вільготнае паветра з Атлантыкі. Таму чакаюцца кароткачасовыя дажджы, удзень месцамі — узмацненне ветру парывамі да 15-18 м/с. Пасляжэ. Тэмпература паветра ўначы на чацвер плюс 1-7 градусаў, удзень 7 лістапада тэмпературны фон будзе вагацца ад плюс 3 градусаў па паўночным усходзе да 10 цяпла па паўднёвым захадзе краіны.

Напрыканцы тыдня чакаецца чаргаванне зон паніжанага і павышанага атмасфернага ціску. Надвор'е будзе няўстойлівым, месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы. Пахаладае.

Сяргей КУРКАЧ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

КІТАЙ СТАЎ НАЙБУЙНЕЙШЫМ У СВЕЦЕ СПАЖЫЎЦОМ ЗАМЕЖНАЙ НАФТЫ

Мінулы месяц стаў знакавым для сусветнага рынку нафты: Кітай пасунуў Злучаныя Штаты з пасады найбуйнейшага ў свеце спажывацкага замежнай нафты з імпартам у 6,3 мільярд у параўнанні з амерыканскімі 6,24 мільярд барэляў за дзень. Разрыў вырасце, перакананы эксперты. Wood Mackenzie прагназуе, што аб'ём кітайскага імпарту нафты ў 2020 годзе дасягне 9,2 мільярд барэляў за дзень — 70% ад сусветнага попыту. ЗША знізілі аб'ёмы імпарту дзякуючы буму ўласнай вытворчасці, павольнага аднаўлення росту і павышэнню энергаэфектыўнасці. У Кітаі, аднак, працягваецца эканамічны рост, які суправаджаецца і ростам сярэдняга класа. Аўтамабільны рынак хоць і астыў у пачатку гэтага года, але з верасня паказаў рост продажаў на 21%. Гэта сведчыць аб тым, што попыт на нафту будзе расці, нагрузка на інфраструктуру павялічвацца. Узровень спажывання на душу насельніцтва гаворыць пра тое, што Кітай будзе расці гіданцкімі тэмпамі: сярэдні кітайскі грамадзянін спажывае ўсяго 2,9 барэля нафты за год у параўнанні з сярэднім амерыканцам, які выкарыстоўвае 21,5 барэля. Гэта азначае, што рост патрэбы Кітая ў нафце не будзе запавольвацца ў найбліжэйшы час.

НЯМЕЦКІЯ СЛЕДЧЫЯ МОГУЦЬ ПРЫЕХАЦЬ У РАСІЮ, КАБ ДАПЫТАЦЬ СНОЎДЭНА

Міністэрства ўнутраных спраў Германіі далускае магчымаць дэпутату былога супрацоўніка Агенцтва нацыянальнай бяспекі ЗША Эдварда Сноўдэна ў Маскве ў сувязі са скандалам вакол магчымага праслухоўвання тэлефонных перамоў канцлера ФРГ Ангелы Меркель. Прадстаўнік праваахоўнага ведамства краіны Энс Цешке заявіў, што такі варыянт будзе разглядацца толькі пры ўмове стварэння парламенцкага камітэта па расследванні абставін сёцўнага шпіянажу. У той жа час афіцыйны прадстаўнік кабінета міністраў ФРГ Штэфан Зайберт адзначыў, што краіна не гатовая даць Сноўдэну палітычны прытулак.

ЗАВЕРШАНА БУДАЎНІЦТВА САМАЙ БУЙНОЙ СОНЕЧНАЙ ЭЛЕКТРАСТАНЦІІ Ў ЯПОНІІ

У японскім горадзе Кагасіма, адміністрацыйным цэнтры аднайменнай паўднёва-заходняй прэфектуры, завяршылася будаўніцтва найбуйнейшай у краіне сонечнай электрастанцыі. Станцыя, будаўніцтва якой абышлася ў \$275 мільярд, займае тэрыторыю ў 1,27 мілья кв. м, на ёй усталявана 290 тыс. сонечных панэляў. Спецыяльна для гэтага ў будыце быў насыпаны штучны востраў. За год прадпрыемства здольна вырабіць 78,8 МВт энергіі — гэтага хоць для таго, каб забяспечыць электрычнасцю 22 тыс. дамоў.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

КАПІТАН ЗАТАНУЛАГА ПАРОМА БЫЎ «ПАД КАЙФАМ»

Фота Марыны БЕГУНОВІЧ

У панядзелак паліцыя Тайланда па гарачых следках затрымала капітана патулагу напрыкладна пасажырскага судна. Караблекрушэнне каштавала жыцця некалькіх турыстам. 48-гадовы капітан парома Саман Куанмыанг прызнаўся ў тым, што ўжываў наркатыкі і алкаголь. Пра гэта паведаміла тайландскае агенства МСОТ. Капітану могуць быць прад'яўлены абвінавачванні ў халатнасці і неасцярожным кіраванні суднам на моры, што пацягнула за сабой гібель людзей у Сямскім заліве. Па ўдакладненых звестках, пры крушэнні парома шэсць чалавек загінулі (раней паведамлялася пра сем ахвяр), а 15 былі дастаўлены на бераг з цяжкімі траўмамі. З 209 выратаваных 130 чалавек атрымалі розныя траўмы.

«КАЛАСАВІНЫ» З ЗЁЛКАМІ

Фота Анастасіі КЛЕШЧУК

ПАДЧАС «Каласавіны» — сёлета яны прайшлі 2 лістапада — у музейным куточку літаратурнай Стаўбуоўшчыны «Альбуць» адбылася прэзентацыя новай экспазіцыі пад назвай «Хатка знахаркі». Стварэнне спецыяльнага раздзела, які не толькі адлюстроўвае багацце і разнастайнасць расліннасці прыніманскага краю, але найперш дапамагае зразумець, наколькі моцна прырода ўплыла на жыццё і творчасць нашага песняра, наспела даўно. Адкрыццё «Хаткі знахаркі» ў Альбуці знарком прымеркавана да 90-й гадавіны з часу выхаду ў свет першага друкаванага выдання слаўтай паэмы «Новая зямля». У гэтым творы, нібы малітва матушне-прыродзе, з'явіліся неўміручыя Коласавы радкі: «Мой родны кут, як ты мне мілы, забыць цябе не маю сілы...» Ролу знахаркі цяпер будзе выконваць непасрэдна стваральніца і гаспадыня хаткі — Соф'я Міцкевіч (на фотаздымку) — загадчыца філіяла літаратурнага музея песняра. Падчас экскурсіі Соф'я Пятроўна падзеліцца сакрэтамі збору зёлак і іх правільнага ўжывання. Ахвотнікі пакаштаваць гаючыя напой адчыюць сапраўдны водар кветак Коласавай зямлі. Як адчулі яго і ўдзельнікі «Каласавіны-2013». **СТАР 3**

■ Меркванне

ГРЭЧАСКАЯ КАТАСТРОФА

Амерыканскае агенства S&P Dow Jones Indices, якое з'яўляецца адной з найбольш аўтарытэтных арганізацый, што фарміруюць фондавыя індэксы, пераважна грэчаскі фондавы рынак з катарыяў «развіцця» ў «тыя, якія развіваюцца».

Калі прааналізаваць эканамічныя параметры развіцця Грэцыі, пачынаючы з 2008 года, лічыць могуць спалохаць. Памер эканомікі Грэцыі ў 2008 годзе складала 343 мільярдныя долараў — у 2013 годзе ён прагназуецца МФФ у 243 мільярдны, гэта азначае, што за гэтыя гады эканоміка Грэцыі скарацілася амаль на трэць.

Каб ацаніць праблемы грэчаскай эканомікі, яе варта параўнаць з некаторымі іншымі, у найбольшай ступені пацярпелымі краінамі Еўрасаюза. На Кіпры эканоміка таксама падае, але ўзровень беспрацоўя складае 17%. У Іспаніі пры падобных памерах беспрацоўя ўсё ж сёлета пачаўся рост эканомікі.

Адзін з папулярных расійскіх эканамістаў Міхаіл Хазін у сваім артыкуле на партале дзелавой газеты «Взгляд» так інтэрпрэтаваў інфармацыю ад S&P Dow Jones Indices: «Што азначае гэта павадзіленне? Што надзея на выратаванне эканомікі Грэцыі на гэтым скончылася. Што кіраўніцтва ЕС ужо не супраць, каб у складзе гэтага ўтварэння былі незалежныя краіны, больш за тое, нягледзячы адсюль вынікае, што выцягваюць краіна са стану «якая развіваецца» ў стан «развітая» лідары ЕС не будуць (інакш было б лічыць захаваць Грэцыі адпаведны статус).

Сапраўды, тое, што адбылося, трэба разглядаць як сігнал да таго, што Еўрасаюз больш не варта разглядаць як арганізацыю, якая будзе гарантаваць пастаянна павышэнне ўзроўню жыцця для краін-членаў. Таму Грэцыя, якая далучылася да еўраінтэграцыі ў 1981 годзе, можа заставацца ў ЕС, але ўжо не як развітая краіна, а як краіна, якая развіваецца.

Што з гэтага вынікае? Перш за ўсё, тое, што ўраінтэграцыя губляе магутны складнік у рэкламе сваёй прывабнасці для навічкоў. Паспяхова эканомікі ЕС перастаюць разглядацца ў якасці лакаматываў эканамічнага росту тых краін Еўрасаюза, у якіх узнікаюць сур'ёзныя праблемы ў развіцці. Іх поспехі цяпер будуць залежаць ад уласных намаганняў, а таксама ад элементарнай удачы.

Прымушаюць урокі Грэцыі задумвацца і аб іншых аспектах. У прыватнасці, дрэнны жарт з эканамічнай сытуацыі акцэнт у ёй на сферу паслуг. Турызм і лагістыка аказаліся нездольнымі забяспечыць неабходныя стымулы для эканомікі краіны, у якой працуе 11 мільянаў чалавек. Цяпер на парадку дня стаіць развіццё прамысловасці, але ў сітуацыі перманентнага крызісу на гэта ў сваіх бізнесменам проста няма грошай, а замежныя прамысловыя прадпрыемствы лічаць сітуацыю вельмі цяжкай для адкрыцця зборачных прадпрыемстваў.

Неабходна атрымаць і ўрокі з дамінавання ў эканоміцы краіны дробных і сярэдніх прадпрыемстваў. Як прадэманстраваў крызіс, у іх няма належнай устойлівасці ў складаных сітуацыях. У невялікіх прадпрыемстваў не хапае вопыту, сур'ёзных кадраў, якія ўмеюць працаваць на сусветных рынках, адсутнічаюць навыкі канкурэнцыі. Цяжка прадпрыемствам такога маштабу і паспяхова прыцягваць інвестыцыі. У выніку яны не ў стане супрацьстаяць на грэчаскім рынку канкурэнцыі з боку буйных фірмаў з Германіі, Швецыі, Вялікабрытаніі, Францыі і Нідэрландаў. Не дзіўна, што ў гэтых краінах у выніку вялікай колькасці буйных паспяхова прадпрыемстваў эканамічная сітуацыя намога лепшая.

Зыходзячы з вопыту Грэцыі, Беларусі, развіваючы сферу паслуг, не варта забываць і пра дабрабыт прамысловага сектара, які маецца. Тым больш што, калі патэнцыял той жа лагістыкі ў Беларусі не горшы за грэчаскі, то сфера турызму заведана не зможа прыносіць эканоміцы тых дывідэнды, што ёсць у Грэцыі. Іншыя кірункі ў сферы паслуг таксама не факт, што змогуць адіраць ролю залатой жылы для нашай эканомікі. Варта памятаць і пра неабходнасць садзейнічаць развіццю буйных прадпрыемстваў, і пра ўзбудненне бізнесу, асабліва ў выпадку выхату беларускіх прадпрыемстваў на высокаканкурэнтныя знешнія рынкі.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук.

■ Самыя-самыя

МАЛАДЫЯ ТАЛЕНТЫ: ЯК З ДЫЯМЕНТАЎ СТВАРЫЦЬ БРЫЛЬЯНТЫ?

Пра неабходнасць стварэння скразной сістэмы суправаджэння таленавітай моладзі — ад школьнай лаўкі да працоўнага месца — ішла гаворка на калегіі Міністэрства адукацыі, прысвечанай развіццю даследчай і інавацыйнай дзейнасці студэнтаў і школьнікаў.

— У апошнія гады мы вялі планамерную работу па пошуку і агранцы «брыльянтаў» — падлеткаў і маладых людзей, якія змогуць падахліць і развіць поспехі беларускай навукі, — падкрэсліў першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр Жук. — Новая эканоміка, заснаваная на ведах, прад'яўляе павышаныя патрабаванні да развіцця асобы, якой давядзецца вырашаць нестандартныя задачы, засвойваць і ўкараняць інавацыі.

Кіруючыя пасады ў розных арганізацыях займае 251 спецыяліст з ліку адоранай моладзі. 1732 чалавекі, што былі ўключаны ў банк адоранай моладзі, ажыццяўляюць працоўную дзейнасць, з іх у рэальным сектары эканомікі працуюць 938 чалавек, або 54%. На выкладчыцкіх пасадах — 600 чалавек (35%) і ў навуковай сферы — 194 чалавек (11%).

ся выпускнікамі ўстаноў агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. З іх у беларускія ВНУ паступілі 358 маладых дараняўцаў (88%). А 47 чалавек (12%) паехалі атрымаць

выпускнікам установаў агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. З іх у беларускія ВНУ паступілі 358 маладых дараняўцаў (88%). А 47 чалавек (12%) паехалі атрымаць

«Раней штогод каля 76% выпускнікоў з ліку адоранай моладзі прыступалі да працоўнай дзейнасці, а 24% працягвалі навучанне ў магістратуры і аспірантуры. Сёлета перавагу навуковай дзейнасці аддалі больш як 40% адораных студэнтаў.

Адоранія студэнты

— залішнія клопаты?

У 2013 годзе з асоб, уключаючы ў банк, 405 чалавек з'яўляліся

ліваць адукацыю за мяжу. Найбольшая колькасць прадстаўнікоў адоранай моладзі паступілі ў БДУ, Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, БДУФП, лінгвістычны, эканамічны і нацыянальны тэхнічны ўніверсітэты.

— Разам з тым праведзены наўдвая аналіз эфектыўнасці ра-

боты ВНУ з адоранай моладдзю сведчыць, што ў многіх установах вышэйшай адукацыі такая работа носіць несістэмны характар, — падкрэсліў Аляксандр Жук. — Кіраўніцтва некаторых устаноў вышэйшай адукацыі аж да кастрычніка бягучага года не мела ўяўлення, колькі сярод працуючых маладых людзей, уключаных у банк звестак адоранай моладзі. Так, БДУ падаў звесткі пра 6 такіх студэнтаў, хоць насамрэч у БДУ паступілі 179 чалавек гэтай катарыі. У БДУФП ведалі пра 23 студэнтаў, а насамрэч іх было 37.

Не валодалі інфармацыяй пра адораную моладзь у Віцебскім тэхналагічным і Полацкім дзяржаўным ўніверсітэтах.

— І як жа ў такім выпадку ВНУ рэалізуюць правы адоранай моладзі, вызначаныя ўказа-

ментам кіраўніка дзяржавы, на пазачарговае месца ў інтэрнаце, на замацаванне за імі куратарства з боку вопытных спецыялістаў, педагогаў і навукоўцаў, на актыўнае прыцягненне да навукова-даследчай дзейнасці? — запытаўся ў прадстаўнікоў вышэйшых навуковых устаноў Аляксандр Жук.

Штогод да 1 красавіка ВНУ павінны інфармаваць дзяржаўныя органы і іншыя арганізацыі аб запланаваным размеркаванні выпускнікоў, уключаных у банк адоранай моладзі, для атрымання заявак на работу і рэалізацыі права на пазачарговае размеркаванне.

Але практыка паказала, што ў некаторых ВНУ ад адораных выпускнікоў спрабуюць пазбавіцца як ад канкурэнтаў, прапануючы ім самастойна шукаць месца працы. Так, у Гомельскім дзяржаўным ўніверсітэце імя Ф. Скарыны адной з лепшых студэнткаў, уключанай у банк адоранай моладзі, якая закончыла вучобу з чырвоным дыпламам па спецыяльнасці «Сусветная эканоміка», свабодна валодала англійскай і французскай мовамі, актыўна займалася навукова-даследчай дзейнасцю, не прадаставілі ні куратара, ні рэкамендацыі для паствуплення ў магістратуру, ні месца працы на яе спецыяльнасці, прапанаваўшы самастойна шукаць месца для размеркавання. У выніку дзяўчына самастойна паступіла ў Бельгію ў Каледж Еўропы для працягу навучнага. І добра, калі пасля вучобы яна вернецца на радзіму. Летась падобная сітуацыя з працаўладкаваннем адоранай выпускніцы была і ў БДУ.

— Упэўнены, што ў рабоце з адоранай моладдзю трэба кіравацца дзяржаўным інтарэсам, а не фармальнымі справаздачамі, — падкрэсліў Аляксандр Жук.

■ Наша з табой біяграфія

ПАТРЫЯТЫЗМ — ГЭТА АД СЭРЦА...

Калі пачынаюць распавядаць пра БММ або цаліну, моладзь часцей за ўсё губляецца: гэта ж нешта з даўняга мінулага, калі яшчэ не было гаджэтаў... Цікава было назіраць, які шаснаццацігадовы юнак і дзяўчаткі слухалі тых, хто не толькі добра ведае гэтыя паняцці, але і мае да іх непасрэднае дачыненне. У Палацы культуры Магілёўскай вобласці адбылася сустрэча некалькіх пакаленняў камсамольцаў.

«Пасля вайны, у 50-х гадах, моладзь запрасілі прайсціся па тых палях, дзе адбываліся жорсткія баі, — распавядала Вера Кастэнка, лідар камсамольскага руху тых часоў у Быхаўскім раёне. — Было балюча глядзець, якая ж параненая была наша зямля. Вакол валіліся скруткамі кары з дрэў з надпісамі: «Я паміраю». Гэта былі месцы пахавання забітых. Сёння, калі спявалі пра жытнёвае поле, я бачыла тое страшнае поле бітвы. Пасля на тым месцы ўсталявалі помнік, дзе напісалі 700 прозвішчаў тых, хто загінуў».

Ветэран камсамольскага руху Анатоль ЛЮБЧАНКА перадае першае сакратару Магілёўскай абласной арганізацыі ВРСМ Паўлу АЛЕКСУ фотакамару, атрыманую на камсамольскай будоўлі.

Пад брызентавым дахам

Віктар Рабцін — вядомы ў Магілёве чалавек. Больш за 30 гадоў узначальваў архітэктурна-будавальнічы тэхнікум, а затым — каледж. Але многія яго ведаюць яшчэ і як камсамольца, які адным з першых адрываўся скараць цаліну.

...Ад 500 хат яе вёска, што на Палтаўшчыне, не засталася ніводнай цэлай. Для школы падлеткі самастойна рабілі мэблю: хто збіў лаўкі, хто сталы. А як было радасна, калі прымалі ў камсамол! Ехалі на возе да райцэнтра Вялікага Багачка і спявалі «Ляццяць пералётныя птушкі».

Калі прыйшлі на месца, вакол убачылі толькі голыя стэпы, жылё моладзі змайстравала сама — з нейкага выдзеленага для гэтых мэтаў брызенту — добра яшчэ, што на вуліцы стаўя май і было цёпла. Потым нарытвалі будматэрыялы і ўзялі інтэрнат. Гэта былі першыя капіталыныя аб'екты, пасля якіх брыгада пабудавала цэлы пасёлак для мясцовага саўгаса. Дадому юнакі і дзяўчаты вярнуліся толькі восенню.

Калі Вера Кастэнка пераехала да сястры ў Быхаўскі раён, яе выбралі прапагандыстам у мясцовым калгасе — у дзяўчыны вельмі добра атрымлівалася збіраць моладзь і на працу, і на культмасавыя вечарыны. Разам са старэйшымі будавалі танцпляцоўку: у 1954 годзе ў вёсцы не тое што клуба не было, але навука спявала.

Малое і вялікае

У цёплай утульнай зале магілёўскага Палаца культуры ўсе гэтыя ўспаміны гучалі і ўспрымаліся вельмі шчыра. Будаваным гісторыі даравалася ўсё — і ў часам прамарнага гаварлівасці, і недасканалыя спевы... Калі 83-гадовае ўдзельнік вайны Уладзімір Лісоўскі заспяваў гімн падводнікаў, яго падтрымаў увесь зал.

Параненая зямля

Якімі ж канкрэтнымі справамі выхоўвалася пацучцё патрыятызму ў моладзі?

«Раней ніхто не думаў пра патрыятызм, проста кожны любіў сваю сям'ю, дом, сям'

роў, тое, што бліжэй да сэрца», — кажа Віктар Рабцін.

Анатоль Глаз у якасці камсамольскага кіраўніка прайшоў усё ўзроўні да першага сакратара абкама, працаваў намеснікам старшыні Магілёўскага аблвыканкама, быў дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, займаў іншыя адказныя пасады... Цяпер, нягледзячы на пенсійны ўзрост, узначальвае магілёўскае аддзяленне Белдзяржспраха. На сцэну Анатоль Ціханавіч падняўся з гітарай. «Вы лічыце, што мы заўсёды былі вось такімі старэнкамі і з залысцінамі?» — звернуўся ён у залу да юнакаў і дзяўчат і... з юнацкім запалам прайшоў па струнах. Камсамол не мае ўзросту, ён, як і патрыятызм — асаблівы стан душы.

Сёння студэнцыя будаграды таксама працуе, спецыялізуецца на закладцы МТФ, іншых аб'ектаў. Вядома, гэта не БММ і не ДнепраГЭС, але... Але моладзь вучыцца несі адказнасці, нешта рабіць разам, прыслухоўвацца адзін да другога — гэта таксама вельмі важна. З малага пачынаецца вялікае.

Налі ЗІГУЛЯ

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ЖИЛОГО ДОМА

Table with 6 columns: № лота, Местоположение земельного участка, его площадь и кадастровый номер, Целевое назначение, Условия и ограничения, Расходы по подготовке и изготовлению документации, руб., Начальная цена, руб., Сумма залога, руб.

1. Аукцион состоится 06 декабря 2013 года в 15.00 по адресу: д. Круглици, ул. Парковая, д. 15, сельсопком. 2. Заявления от граждан Республики Беларусь на участие в торгах принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Витебская область, Чашинский район, деревня Круглици, улица Парковая, дом 15, сельсопком. Последний день приема заявлений 02 декабря 2013 года до 17.00.

За апошнія тры гады прадстаўнікі адоранай моладзі абаранілі 114 кандыдацкіх дысертацый: 20 дысертацый было абаронена ў БДУ, 16 — у БДТУ, 6 — у БДУР і столькі ж — у Віцебскім дзяржаўным ўніверсітэце імя П. Машэрава. За той жа час абаронена 5 доктарскіх дысертацый.

Трэба больш актыўна працаваць з працадаўцамі і знаходзіць рабочыя месцы для адоранай моладзі з улікам іх арганізатарскіх здольнасцяў і схільнасцяў да навуковай і педагагічнай дзейнасці. Да лёсу кожнага маладога талента трэба падыходзіць індывідуальна.

студэнцыя алімпіяды па матэматыцы, інфарматыцы, юрыспрудэнцыі. Годна прадстаўніцтва беларускія студэнты нашу краіну і на міжнародным алімпіе. Аднак многія прадстаўнікі адоранай моладзі не могуць прадэманстраваць свае здольнасці ў сувязі з адсутнасцю інтэлектуальных спалорніцтваў у многіх прадметных галінах: хіміі, біялогіі, гуманітарных навуках. Між іншым, гэта рэальнае поле для выяўлення здольных і таленавітых студэнтаў, для раскрыцця іх патэнцыялу.

Па словах першага намесніка міністра адукацыі, сёлета за кожным адораным першакурснікам быў замацаваны куратар, але куратарства трэба забяспечыць і студэнтам 2—5 курсаў. Пры гэтым неабходна матэрыяльна стымуляваць куратараў, чые падпалечныя паказавы высокай вынікі, і папулярызаваць іх дасягненні сярод універсітэцкай грамадскасці.

У навуку ці ў бізнес?

Штогод для папулярнага навукова-даследчай дзейнасці студэнтаў Міністэрствам адукацыі прадваджаецца рэспубліканскія

— У сувязі з гэтым рэкамендуем Савету рэктараў прадумаць арганізацыю Міжнароднага конкурсу навуковых работ студэнтаў у нашай краіне, — прапанаваў Аляксандр Жук. — Гэта павысіць і цікаваць з боку студэнтаў да навукова-даследчай дзейнасці, і навуковыя прэстыж нашай краіны.

Надзея НІКАЛАЕВА

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ КОНКУРСА ПО ПРОДАЖЕ НАХОДЯЩЕГОСЯ В СОБСТВЕННОСТИ г. Минска предприятия как имущественного комплекса 23 декабря 2013 г. в 15.00

по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 8, каб. 217.

Организатор конкурса — Минский городской исполнительный комитет, г. Минск, пр-т Независимости, 8.

Table with 2 columns: Полное и сокращенное наименование государственного унитарного предприятия, Место нахождения государственного унитарного предприятия, Начальная цена продажи предприятия как имущественного комплекса, рублей, Срок предъявления претензий кредиторами, Общая сумма обязательств государства перед унитарным предприятием, рублей, Численность работников государственного унитарного предприятия, человек.

Условия продажи предприятия как имущественного комплекса: - сохранение профиля предприятия на срок 5 лет; - сохранение рабочих мест на срок 2 года; - вложение инвестиций в объеме не менее 1,0 млн евро с направлением их на модернизацию предприятия в течение 2,5 лет.

Заявления на участие в конкурсе с прилагаемыми к ним документами принимаются по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 8, каб. 227, по рабочим дням с 9.00 по 12.00 и с 14.00 по 16.00. Последний день приема заявлений 6 декабря 2013 г. включительно.

Для участия в конкурсе представляются: заявление на участие в конкурсе по установленной форме; юридическими лицами — резидентами Республики Беларусь — копии устава (учредительного договора — для коммерческой организации, действующей только на основании учредительного договора), имеющего штамп, свидетельствующий о проведении государственной регистрации, и свидетельства о государственной регистрации и их подлинники для заверения копии организатором конкурса, доверенность представителя юридического лица (если юридическое лицо представляет не руководителя) или документ, подтверждающий полномочия руководителя юридического лица (приказ о назначении на должность руководителя, или заверенная выписка из решения общего собрания, правления либо иного органа управления юридического лица в соответствии с учредительными документами, или трудовой договор (контракт), или соответствующий гражданско-правовой договор); юридическими лицами, иными организациями — резидентами Республики Беларусь — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее 6 месяцев до даты подачи заявления) или иного равнозначное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык, легализованная в установленном порядке доверенность представителя юридического лица, иной организации или другое легализованные в установленном порядке документы с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык;

индивидуальными предпринимателями — резидентами Республики Беларусь — копия свидетельства о государственной регистрации и подлинник для заверения копии организатором конкурса; индивидуальными предпринимателями — резидентами Республики Беларусь — легализованные в установленном порядке документы, подтверждающие статус, с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык; представителями граждан Республики Беларусь, индивидуальных предпринимателей — резидентов Республики Беларусь — нотариально удостоверенная доверенность; представителями иностранных физических лиц, индивидуальных предпринимателей — резидентов Республики Беларусь — легализованная в установленном порядке доверенность с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в конкурсе физические лица, индивидуальные предприниматели, представители физических лиц, индивидуальных предпринимателей, юридических лиц, иных организаций предъявляют оригинал документа, удостоверяющего личность, и представляют его копию, которая заверяется организатором конкурса. С участием конкурса заключается договор о задатке по установленной форме.

Участник конкурса в случае, установленных законодательством, не позднее чем за 3 рабочих дня до даты проведения конкурса дополнительно представляет организатору конкурса документ, подтверждающий согласие антимонопольного органа на совершение сделки.

В случае, если заявление на участие в конкурсе подано одним участником либо если участник в нем явился только один участник, и его предложение соответствует условиям конкурса, продажа объекта приватизации этому лицу (далее — единственный участник конкурса) производится на предложенных им условиях.

При прохождении заключительной регистрации участники конкурса уведомляются о сумме затрат на организацию и проведение конкурса, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документа, необходимого для его проведения, подлежащей возмещению победителем конкурса либо единственным участником конкурса в течение 3 рабочих дней с даты проведения конкурса.

Договор купли-продажи заключается в течение 20 календарных дней с даты проведения конкурса с участником конкурса, выигравшим конкурс, подписавшим протокол о результатах конкурса и возместившим затраты на организацию и проведение конкурса, либо с единственным участником конкурса, подписавшим протокол о продаже объекта приватизации единственным участнику конкурса и возместившим затраты на организацию и проведение конкурса. Срок оплаты имущественного комплекса не позднее 30 рабочих дней со дня заключения договора купли-продажи.

Информационное сообщение о проведении конкурса размещено на официальном интернет-портале Минского городского исполнительного комитета (www.minsk.gov.by) и Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь (www.fki.gov.by).

Получить дополнительную информацию можно по тел. (8017) 200 20 89. В суд Первомайского района г. Минска поступило заявление с просьбой ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим сведения о КАТТуре Василии Сергеевине, 20 января 1927 года рождения, уроженце Д. Клен Круглого района Минской области, зарегистрированного по ул. Ничипоревича, 5 п. Колодищи Минского района, сообщить эти сведения суду Первомайского района г. Минска в двухмесячный срок со дня публикации.

Министерства фармацыі Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне галоўнаму спецыялісту аддзела бухгалтарскага ўліку і кантрольнай работы Міністэрства фармацыі Рэспублікі Беларусь Карнянковай Таццяне Міхайлаўне ў сувязі з напаткаўшым яе вялікім горам — смерцю БАЦЬКІ.

РВУ «Выдавецкі дом «Звязда» выказвае глыбокія спачуванні супрацоўніцы «Звязды» Алене Дзязюлі ў сувязі з напаткаўшым яе непараўным горам — смерцю БАЦЬКІ.

Технический администратор доменой зоны ВУ УП «НАДЕЖНЫЕ ПРОГРАММЫ» сообщает о проведении благотворительного аукциона на регистрацию доменных имен, исключенных из реестра

Средства от аукциона, кроме стандартной стоимости услуг по регистрации доменного имени и налогов, будут перечислены на нужды детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей.

Предметом аукциона являются доменные имена в доменой зоне ВУ, исключенные из реестра национальной доменой зоны. Перечень доменных имен, предлагаемых к регистрации по результатам аукциона, размещен на сайте https://auction.cctd.by.

Дата начала аукциона — 09 декабря 2013 г., дата окончания аукциона — 19 декабря 2013 г. Время начала аукциона — 12.00 даты окончания аукциона. В случае, если в течение последних 2 минут до окончания аукциона была сделана ставка, срок проведения аукциона автоматически продлевается еще на 5 минут.

Аукцион проводится на интернет-ресурсе http://auction.cctd.by. В отношении каждого доменного имени, являющегося предметом аукциона, размещается программная форма, позволяющая участникам аукциона делать ставки. Участниками аукциона могут быть юридические и физические лица, в том числе индивидуальные предприниматели, являющиеся резидентами или нерезидентами Республики Беларусь. Для участия в аукционе участник должен пройти регистрацию на сайте http://auction.cctd.by.

Начальная цена предмета аукциона составляет 300 000 белорусских рублей. Шаг аукциона — 50 000 белорусских рублей. Прием ставок прекращается по истечении 10 календарных дней после начала аукциона по каждому доменному имени.

Аукцион считается состоявшимся при наличии хотя бы одной ставки. Победившим в аукционе считается тот участник, который сделал максимальную ставку к моменту окончания аукциона.

Текст Положения о порядке проведения аукциона на регистрацию доменных имен, исключенных из реестра, находится на сайте http://auction.cctd.by в разделе «Правила проведения аукционов». Организатор аукциона: УП «НАДЕЖНЫЕ ПРОГРАММЫ», УНП 100160363, e-mail: au@hoster.by. Тел. организатора +375 17 239 57 02. Тел. комиссии по организации и проведению аукциона +375 17 239 57 77.

ОАО «Гранд Фэшен Хаус» сообщает предложения о приобретении акций: Покупатель акций: открытое акционерное общество «Гранд Фэшен Хаус», адрес: г. Брест, ул. Куйбышева, 13, тел. 80162211338.

Эмитент, акции которого будут приобретаться: открытое акционерное общество «Гранд Фэшен Хаус», адрес: г. Брест, ул. Куйбышева, 13. Цель приобретения акций: дальнейшее аннулирование. Количество приобретаемых акций: 54 273 простые (обыкновенные) акции. Цена покупки: 64 900 белорусских рубля за одну акцию.

Срок, форма и порядок оплаты акций: оплата наличными денежными средствами или перечислением средств на счет продавца не позднее 30 календарных дней с момента заключения сделки. Адрес, по которому будут приниматься предложения о продаже акций и заключаться договора купли-продажи акций: г. Брест, ул. Куйбышева, 13. Дата представления предложений акционеров о продаже акций: с 11 ноября 2013 г. по 21 ноября 2013 г. Даты заключения договоров купли-продажи акций: в период с 22 ноября 2013 г. по 03 декабря 2013 г. с оформлением договоров купли-продажи акций пропорционально поданным заявлениям. УНП 290671335

■ Да ведама

ТЭХАГЛЯД — ПА НОВЫХ ПРАВІЛАХ

З 1 лістапада ўступілі ў сілу змяненні ў тэхнічны кодэкс усталяванай практыкі «Дзяржаўны тэхнічны агляд транспартных сродкаў. Парадак правядзення правёркі тэхнічнага стану транспартнага сродку».

У прыватнасці, устаноўлены новыя нормы і стандарты экалагічных патрабаванняў да рухавіку. Для аўтамабіляў таксі распрацавана свая працэдура праходжання тэх-агляда, а для ўпадальнікаў мапедаў і квадроцыклаў праходжанне тэх-агляда зроблена абавязковым.

— Галоўнае новаўвядзенне — для аўтамабіляў таксі зроблены больш жорсткія патрабаванні да знешняга выгляду, стану салона і камплектацыі аўтамабіляў. Пад кантроль трапляюць апазнавальны літар, палосы жоўтага колеру на бакавых паверхнях кузава, характэрны знак абслугоўвання, рэгістрацыйныя знакі, пасажырскія дзве-ры, процідымны ўпор, таксометр, механізмы рэгуляроўкі сядзення і спінак сядзення пасажыраў, стан салона, сядзення і іншага абсталявання, што знаходзіцца ў салоне транспартнага сродку, — паведамілі ў ГУУС Мінгарвыканкама.

Яшчэ адно новаўвядзенне: цяпер пры праходжанні тэхагляду будзе праводзіцца ацэнка шкоднага ўздзеяння транспартных сродкаў на навакольнае асяроддзе ў залежнасці ад прывоенага ім экалагічнага класа, што ўказваецца ў рэгістрацыйных дакументах. Калі такая інфармацыя ў дакументах адсутнічае, ацэнка кантралюемых экалагічных параметраў будзе выканана згодна з гранічна дапушчальнымі значэннямі, указанымі ў дадзеным да транспартных сродкаў, аднесеных да першага экалагічнага класа. «Па сутнасці, нічога не змянілася, але калі раней значэнні гранічна дапушчальных экалагічных параметраў рухавіку транспартных сродкаў рэгламентаваліся стандартамі СССР, дык цяпер у спіс ўступілі новыя стандарты, якія падзяляюць транспартныя сродкі на класы ў залежнасці ад ступені шкоднага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе».

Сяргей РАСОЛЬКА

«КАЛАСАВІНЫ» З ЗЁЛКАМІ

Мікалаеўшчына. Школьнікі дапамагаюць на пасадцы дрэў.

Смольні. Пазы-мікалаеўцы Аляксей Камароўскі і Мікола Малайца сярэд зямлякоў каля ліп, пасаджаных Коласам 112 гадоў таму.

Могілі «Церабязі». Дырэктар музея Зінаіда Камароўская ўскладае кветкі на магільні Коласавой радні.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сустрэча з зямлёю Коласа заўсёды ўражае і робіць сюр-прызы. У мінулыя суткі на двор'е стаяла, нібы ў разгар бабінага лета, хоць лістапад, як правіла, самы «плаксівы» месяц. У Акінчыцах, адкуль заўсёды пачыналася вандроўка па зямлі песняра, прыгадаліся словы яго верша:

Пры шляху шырокім, Дзе стаіць камара, Я на свет радзіўся Пад глухі шум бору...

А нам усміхалася пшачотнае сонейка. І яшчэ кожны малюнак з экспазіцыі, створанай на акінчыцкай сядзібе. А госці з Мінска, Украіны і Расіі ўдзячна ўсміхаліся, слухаючы ўніка брата Якуба Коласа Юрыя Міцкевіча, які ведае «Новую зямлю» ад пачатку да канца і можа расказаць яе з любога месца.

— Якое ні было б надвор'е, у гэты дзень мы абавязкова ладзім паездкі па Коласавых мясцінах, каб аддаць даніну павагі і нашай шчырай удзячнасці славуце зямляку, — кажа дырэктар Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Зінаіда Камароўская. — У першую чаргу — па мясцінах яго дзяцінства і сталення — Стаўбоўшчыне.

Гэта ўжо 27-я «Каласавіны», якія ладзяць дырэктар і супрацоўнікі музея. Асабліва сёлетняга свята ў тым, што яно праходзіць у 90-ю гадавіну першага выхаду з друку паэмы «Новая зямля». Напярэдадні «Каласавіны» было наладжана свята для дзяцей «Казкі жыцця» з удзелам дзіцячых пісьменнікаў. Пэтым прайшла 28-я міжнародная навуковая канферэнцыя «Зямля — аснова ўсёй Айчыне», прысвечаная славуце паэме. У ёй бралі ўдзел музейшчыкі трох братніх славянскіх краін — даўніх партнёраў музея Якуба Коласа. Уздзельнікі канферэнцыі сталі ўздзельнікамі свята ў Акінчыцах,

Смольні, Мікалаеўшчыне і Альбуці.

У Смольні, дзе летась быў усталяваны памятник каменвалу у гонар 100-годдзя з дня першай сустрэчы Якуба Коласа і Янкі Купалы і закладзены сквер «Дрэва жыцця», прысвечаны славуцім імёнам Бацькаўшчыны, быў пасаджаны яшчэ адзін дубок — у памяць былога старшыні дабрачыннай рады музея, ураддчына Стаўбоўшчыны, шматтадовага загледжанага раённага аддзела культуры Анатоля Грэжава. Анатоль Васільевіч шмат рабіў для развіцця музейнай справы, звязанай з імем песняра, і карыстаўся вялікай павагай у жыхароў раёна. У тым, што

Мікалаеўшчынскія школьнікі дапамагалі гасцям класіфікараваць алейнае калія помніка песняру — пасадзілі 12 дрэўцаў у гонар зямлякоў-творцаў.

— Стварэнне «Хаткі знахаркі» ў Альбуці задумвалася даўно, а знаходжанне сядзібы Міхала-паласоўшчыка ў гэтым маляўнічым куточку яркага супадае з ідэяй адлюстравання ролі прыроды ў жыцці і творчасці песняра і яго сям'і, — сказала дырэктар музея Зінаіда Камароўская. — Вядома, што раней людзі лячыліся, а часам нават і ратаваліся зёлкамі, ведалі іхнія лекавыя ўласцівасці. Соф'я Міцкевіч ведае амаль усю «зёлёную аптэку» тутэйшых лясоў і палаткаў і сама нярэдка

Акінчыцы. Выстаўка работ пераможцаў рэгіянальнага пленэру юных мастакоў «Дзе лёцця Нёман срэбраводны».

сёння ў музеі функцыянуюць усе Коласавы сядзібы, створана мастацкая кампазіцыя «Шлях Коласа», немалая асабістая заслуга гэтага адданага рухліўца на ніве духоўнага адраджэння. На жаль, год таму яго не стала.

Вёска Мікалаеўшчына — сапраўдная літаратурная калыска. З гэтым куточкам прыёманай навуковай канферэнцыя «Зямля — аснова ўсёй Айчыне», прысвечаная славуце паэме. У ёй бралі ўдзел музейшчыкі трох братніх славянскіх краін — даўніх партнёраў музея Якуба Коласа. Уздзельнікі канферэнцыі сталі ўздзельнікамі свята ў Акінчыцах,

карыстаецца ёю. Таму ёй і адверана стаць знахаркай і адна-часова гаспадыняй альбуцкага фітэбара.

Дзяды абавязваюць памятаць сваіх продкаў і славуціх сыноў Бацькаўшчыны. Коласу накіравана было нарадзіцца амаль на Дзяды і па традыцыйна-абавязку «Каласавіны» завяршаюцца ўшанаваннем тых, хто даў свету гэтага вялата думкі і слова — Якуба Коласа. Могілі, на якіх спачываюць амаль усе Міцкевічы і Лёскі (па лініі маці песняра), здаўна называюцца Церабязі.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

■ Падрабязнасці

НА ПАЛЯВАННЕ, НА ЗАЙЦА!

2 лістапада ў краіне адкрыўся сезон палявання на зайца-русака і зайца-беляка з падыходу, з засады і загонам. Паляваць дазваляецца на жывёлу любога году і ўзросту зброёвым спосабам (стрэльбы глады-кастыльёны, патроны — са шротам) у светлы час сутак. Можна выкарыстоўваць палюўчыны сабак усіх груп. Таксама магчымы бяззброёвы спосаб палявання — з хартамі і лоўчымі птушкамі. Доўжыцца сезон палявання будзе па апошнюю нядзелю студзеня.

Як паведамілі ў прэс-службе Міністэрства лясной гаспадаркі, зараз колькасць зайца-русака ў краіне складае 101,2 тысячы асобін, зайца-беляка налічваецца больш за 60 тысяч. У мінулым палюўчым сезоне ў Беларусі было здабыта 37,6 тысячы зайцоў-русакоў і 6,4 тысячы зайцоў-белякоў.

Сяргей РАСОЛЬКА

■ Каштоўны прыток

«ЧОРНАЕ ЗОЛАТА» — З НОВАЙ КРЫНІЦЫ

Залез нефты адкрылі беларускія геологі ў Светлагорскім раёне. Па інфармацыі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, ён быў знойдзены ў выніку выпрабаванняў на Прохараўскім радовішчы (свідравіна Прохараўская 13).

Дабіт па першых паніжэннях склаў 5 кубічных метраў бязводнай нефты за суткі, а з улікам рэзервуару залежу, што знаходзіцца вышэй, прадугледжваецца работа свідравіны фантаным спосабам.

— Дабіт — гэта колькасць здабытай нефты. Менавіта столькі, 5 кубічных метраў (ці 5 тон), «чорнага золата» ўжо цяпер можна атрымаць з новай свідравіны цягам адных сутак, — патлумачыў Уладзімір Варакса, начальнік упраўлення па геалогіі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя.

Паводле яго слоў, 5 тон за суткі — не надта вялікая колькасць. У той жа час нефта з новай крыніцы з'яўляецца бязводнай, што гаворыць пра меншыя выдаткі на яе перапрацоўку ў будучыню.

Прохараўскае радовішча, на якім быў знойдзены новы залеж, знаходзіцца ў межах Паўночнай зоны Прыпяцкага прагіну, на тэрыторыі Гомельшчыны.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

Шаноўную Ларысу Паўлаўну ЮРЭВІЧ, намесніка галоўнага ўрача па медыцынскай часці, сардэчна віншуем з днём нараджэння. Жадаем шчасця, здароўя, бадзёрага настрою, веры ў заўтрашні дзень, шырокіх дарог да працоўных перамог. 3 павагай, калектывы медыка-санітарнай часці ААТ «МАЗ».

На лёдзе было гарача

Фота БЕЛТА.

Камада Прэзідэнта Беларусі абыграла дружыну Мінскай вобласці ў матчы адкрыцця VII Рэспубліканскіх спаборніцтваў па хакеі сярод аматарскіх каманд на прызы Прэзідэнцкага спартыўнага клуба. Гэта сустрэча прайшла на лёдзе крытага катка ХК «Юнацтва-Мінск» у Мінску ў парку імя Горкага. Камада Прэзідэнта Беларусі — камада Мінскай вобласці — 10:1.

■ Спорт-тайм

ЗАЦЯГНУТАЕ ЧЭМПІЁНСТВА

Нічыя БАТЭ з «Шахцёрам», проігрыш па булітах мінскага «Дынама» і вікторыя валеб'юльнага «Нёмана» ў розныя Кубка Беларусі па валеб'юле. Пра усё гэта і іншае чытайце ў чарговым спартыўным аглядзе «Звязды».

1. Барысаўскі БАТЭ ідзе на сустрэчу чарговым чэмпіёнства. Падапечныя Аляксандра Ермаковіча спадзяваліся менавіта ў гэтыя дні загады аформіць перамогу ў чэмпіянаце на хатнім стадыёне. Карацей, зрабіць свята родным заўятарам, якія і так сёлетня засталіся без еўракубкаў. І перадамоўцы для гэтага былі. Салігорскі «Шахцёр», яшчэ адзін з футбольных грандаў, апошнім часам выглядае няўзрунава, праўда, пакуль трымаецца за другое — сярэбранае — месца. Аднак матч пайшоў не так, як хацелі гэтага барысаўскае гледачы. Гульня атрымалася багатай на галы і скончылася нічыёй — 2:2. За «жоўта-блакітных» трэнерам «стрэламі» адзначыўся Сяргей Крывец, у складзе «гарнякоў» двойчы вароты саперніка паразіў Дзмітрый Асіпенка. «У нас былі крыху іншыя планы, — пасля гульні адзначыў у размове з карэспандантам Аляксандр Ермаковіч. — Хацелася стаць чэмпіёнам дэ-факта. Мы атрымалі другі мяч у свае вароты з-за страты канцэнтрацыі. Хочацца за гэта выбачыцца перад нашымі бацькаўшчыкамі. У нас было жаданне парадваць іх вынікам матча з «Шахцёрам». На жаль, не атрымалася».

Дэбют у Аляксандра Ермаковіча на капітанскім месцы БАТЭ пакуль не суправаджаецца перамогамі. У мінулыя туры барысаўчане наступілі гродзенскаму «Нёману», а цяпер воў не разабраліся з «Шахцёрам». Праўда, нягледзячы на гэта, няма сумневу ў тым, што чарговая вольна для БАТЭ зноў будзе залатой. У астатніх сустрэчах 29-тура зафіксаваны наступныя вынікі: «Гомель» — «Тарпеда-БелАЗ» — 1:2; «Дынама» (Мінск) — «Нёман» (Гродна) — 1:2; «Мінск» — «Белшына» (Бабурыск) — 2:3; «Дняпро» (Магілёў) — «Славія» (Мазыр) — 0:1; «Дынама» (Брэст) — «Нафтан» (Наваполацк) — 1:1.

2. Хакейнае «Дынама» ў кантынентальнай хакейнай лізе не здолела на «Мінск-Арэне» перайграць «Адмірал» з Уладзіслава. Беларусы амаль увесь час лідзіравалі, але атрымалі на 48 хвіліне крыўдны ідэюк у свае вароты, і лік стаў 3:3. Лёс сустрэчы вырашыла серыя булітаў, у якой, дзякуючы аднаму трапнаму кідку Нікласа Бергфарса, вікторыю атрымалі госці. У выніку беларусы паклалі ў скрабонку 1 бал, «Адмірал» — 2. У Заходняй канферэнцыі мінчане займаюць 13-ы радок і пераганяюць толькі адну каманду — браціслаўскі «Слован».

3. Мужчынская зборная Беларусі па гандболе заняла 4-е, апошняе, месца на міжнародным турніры, які праходзіць у Тунісе. Спачатку падапечныя Юрыя Шаўцова мінімальна прайгралі тунісам (25:26), пасля падзялілі балы з Бразіліяй (30:30)

Тарас ШЧЫРЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адна з такіх краін — Літва. Блізкая нам гістарычна і культурна. Яна яшчэ бліжэй і дзякуючы асобам, напрыклад, такім, як Юозас Будрайтцис. Легендарны актёр савецкага кіно, народны артыст Літвы сёлетня ўдзельнічаў у здымках беларускага фільма «Белыя росы-2». Але беларускія гледачы памятаюць і любяць яго па ранейшых працах у кіно. І менавіта за іх сёлетня «Лістапада» яго ўшанавалі спецыяльнымі прызамі Прэзідэнта Беларусі «За захаванне і развіццё традыцый духоўнасці ў кінамастацтве». Міністр культуры Беларусі Барыс Святлоў уручыў прыз падчас урачыстага адкрыцця фестывалю.

— Я вельмі рады, што пазнаёміўся з Беларуссю і тымі людзьмі, з якімі я кантактаваў падчас здымак у фільме «Белыя росы», з некаторымі з іх, магчыма, мы пасібралі на доўгія гады. Хачу падзякаваць за высокую ўзнагароду, за ацэнку маёй сціплай працы. Зычу «Лістападу» квітнечы шмат гадоў. І каб пасля гэтага «лістапада» хутчэй распусціліся новыя лісты да наступнага.

Квітнечы атрымліваецца: сёлетня Мінскі міжнародны кінафестываль сабраў фільмы з 36 краін. Гэта чатыры конкурсныя праграмы, больш за 500 карцін. За 20 гадоў фестывальны вырас у буйны форум дзюкучы першы перш за ўсё апантаным людзям, якія сталі ля яго вытокаў. Ідэя мінскага кінафестывалю належыць прадзюсару і рэжысёру Сяргею Арцімовічу, які цяпер працуе ў Маскве. Але ён прыехаў на «Лістапад» у якасці аднаго з ганаровых гасцей і прайшоў па чырвонай дарожцы. Дарчы, вельмі урачыстым было шчасце сямлі народнага артыста Расіі Мікалая Бурыява, які прыехаў у Мінск не адзін. Для яго «Лістапад» — сапраўды свята сямейнае, шмат гадоў ён прыязджаў сюды не толькі як удзельнік, а як сябар — «Лістапад» быў у цесных стасунках з фестывалем «Залаты Віцязь». Старшыня Міжнароднага кінафоруму «Залаты Віцязь» Мікалай Бурыяў сказаў: — Я прысутнічаю на тым фестывалі, які для мяне неверагодна дарагі, таму што я быў адным з тых, хто закладваў першыя цагліны ў падмурак «Лістапада». Цяпер у праграме шмат новых краін прадстаўлена, у тым ліку заходніх. Але я вельмі строга

МІНСКІ КІНАФЕСТЫВАЛЬНЫ ШАРМ

Фотаздымак: Марына БЕГУНЬКАВА

стаўлюся да фестывальнага руху. Таму я вельмі хацеў бы, каб за гэтай цягай да таго, каб нас убачыў увесь свет, мы не страцілі самае галоўнае: душу. Дзвіз кінафестывала — «ісціна ў кіно». Я хацеў бы, каб гэтая ісціна сапраўды была ў тых фільмах, якія нам паказваюць. Я зычу ўсім радасці ад таго, што жыве кінамастацтва, хоць і ў складаных умовах. І дай Бог кінамастацкім дапамагаць узвышэнню душы чалавека.

Калі гаворка заходзіць пра душу, то кожны найперш углядаецца ў сябе і прыслухоўваецца да свайго ўнутранага голасу. Як гэта робіць ганаровы старшыня «Лістапада», народны артыст СССР Расціслаў Янкуўскі, які ўзгадаў тыя гады, калі працавала дырэктарам «Лістапада» Валіяціна Сцяпаняна і калі фестываль напруцоўваў сабе імя: — Мінску кінафестываль быў патрэбен. Тады быў час фестывалю: існаваў прэстыжны Маскоўскі кінафестываль, але разам з тым узніклі «Кінатур», «Кінашок», «Залаты Віцязь». Мы пачыналі сціпла. Але гэта быў фестываль добрага ва ўсіх сэнсах кіно. «Лістапад», калі казаць словамі пісьменніка Хэмінгвэя, — гэта свята, якое

заўжды з намі. Таму што тут столькі добрага кіно, столькі цудоўных людзей — рэжысёраў, актёраў, сустрэчы з якімі нясуць радасць. Цяпер сапраўды можна ўзгадаць гады станаўлення фестывалю. І той час, калі патрабаванні пра смокіні і гальштук-матэрыялы ў вечаровых строях гасцей былі звычайна частымі: людзі найпершы шлі на фільмы, а не на свецкае мерапрыемства. Але гасцямі «Лістапад» не быў абдзелены ад пачатку — дзякуючы магутным актёрскім дынастыям Янкуўскіх, Яромэнкаў. І нягледзячы на тое, што сам конкурс быў не такі буйны, а колькасць удзельнікаў, удалося галоўнае: зачыніць гледача. Цяпер у «Лістапада» іншы фармат і іншы маштаб. «На зорным небасхіле сусветных фестывалю мы з'язем не маленькай зоркай», — адзначыў старшыня кінафестывалю Геннадзь Давыдзкі. Два старшыні «Лістапада» распачаліся на талерцы, якую, у адрозненне ад мінулых разоў, не разбілі, а перадалі ў Музей кіно. Аднак і тут, як у кіно: талерка-дублёр усё ж была разбітая — дзеля таго, каб фестываль прайшоў паспяхова. Усё па-сапраўднаму. Як у кіно.

Ларыса ЦІМОШЫК.

■ Даты

На паштовых марках прыгоды Несцеркі, парасяці і іншых

У Нацыянальным прэс-цэнтры днямі адбылася цырымонія афіцыйнага гашэння паштовых марак, выпушчаных Міністэрствам сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь і прысвечаных 40-годдзю айчыннага анімацыйнага кіно — у прыватнасці, васьмі самым папулярным і любімым фільмам. Сярод іх — «Воўкі і баран», «Прыгоды Несцеркі», «Пра дзядушчыку Жаню», «Рыбка па імені «Нельга», «Піліпка», «Беласнежка і Алацвецкі», «Прыгоды рэактыўнага парасяці», «Сараканожка».

Першы намеснік міністра культуры РБ Уладзімір Карачуцькі, памочнік міністра сувязі і інфарматызацыі краіны Наталля Аляшкевіч і генеральны дырэктар Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» Алег Сільвановіч.

Гэты дынамічны, яркі і пазнавальны выпуск, паводле слоў дырэктара выдавецкага цэнтру «Марка» Ірыны Шыпілавай, выкліка непадрабную цікавасць у дзядей — найперш тых, што захапляюцца філатэліяй, у пасткросераў (людзей, якія абменьваюцца мастацкімі паштоўкамі). А яшчэ новыя маркі стануць яркімі экспанатамі ў прыватных філатэлістычных калекцыях.

Валіяціна ДОУНАР

■ Здарэнні

ІНСТРУКТАР «ПАД КАЙФАМ»

У дзяжурную часць Партызанскага РУУС сталіцы паступіла паведамленне, што ў раёне рухавіца «Польд Корса» з апазнавальным знакам «У», у якога слухачы два перадыня колы. Экіпаж ДАІ адразу ж адрываўся на пошукі.

Падчас гутаркі супрацоўнікі Дзяржаўтаінспекцыі вызначылі, што 42-гадовы інструктар адной са сталічных аўташкол знаходзіцца ў стане наркатэчнага ап'янення. Гэта пацвердзіў і сам кіроўца, тлумачычы, што ўжывае аліпедын анальгетык і цяпер рухавіца на СТА. Аднак да пункта прызначэння ён не даехаў: мужчыну было пранавана прайсці агляд ва ўстанова аховы здароўя. Пазней наркатэчнае ап'яненне пацвердзіла і экспертыза. Інспектары высвятляюць, хто дапусціў выезд інструктара «пад кайфам» на службовым аўтамабілі.

Татцяна ТАЛЯРЯНОК, старшы інспектар па агітацыі і прапагандзе АДАІ Партызанскага РУУС г. Мінска.

З ВАЛКОНА ДЗЯВЯТАГА ПАВЕРХА — НА СЁМЫ...

Незвычайнае здарэнне адбылося ў доме па сталічнай вуліцы Сурганова: мужчына, які ўвечары знаходзіўся ў гасцях у кватэры сваёй знаёмай на дзевятым паверсе, рамкам «знайшоўся» на балконе жытля... на сёмым паверсе.

Падрабязнасці высвятляюцца. Пра здарэнне стала вядома са слоў дзядушчыны 1979 года нараджэння, якая ранкам убачыла свайго знаёмага на балконе кватэры двама паверхамі ніжэй (у самім гэтым жыллі нікога не было). Міркуецца, што мужчына 1982 года нараджэння спусціўся з аднаго балкона на другі. Работнікі МНС устанавілі пнеўматычную выратавальную падушку «Куб жыцця», аўталескі і пад'ёмнік. Пры дапамогае апошніх мужчыну транспартавалі на зямлю. Ён не пацярпеў, толькі знаходзіўся ў стане алкагольнага і наркатэчнага ап'янення. Выратаваны знаходзіцца на ўліку ў псіхонэўралгічным і наркалагічным дыспансерах. Яго даставілі ў Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр псіхічнага здароўя, дзе высвятляць, чым было выклікана жаданне лезіць па балконе на вышні.

Сяргей РАСОЛЬКА

Вячаслаў БАНДАРЭНКА:

«ЧЫМ БОЛЬШ У КРАІНЫ ГЕРОЯў — ТЫМ ЛЕПШ!»

У верасні гэтага года маскоўскае выдавецтва «Маладая гвардыя» выпусціла ў прэстыжнай серыі «Жыццё знакамітых людзей» кнігу беларускага пісьменніка Вячаслава Бандарэнкі «Герой Першай сусветнай». Факт сам па сабе варты ўвагі. Яшчэ больш адметна тое, што, паводле звестак найбуйнейшай кнігарні Расіі — «Масква» на Цярэцкай, гэта выданне адразу ўзначаліла рэйтынгі продажу ўсіх кніг серыі «ЖЗЛ».

Надаўна кніга «Герой Першай сусветнай» з'явілася і на прылаўках беларускіх кнігарняў ды папулярных кніжных выставаў. Што суайчыннікі зноўдучэ для сябе пад вокладкай, чым прываблівае дакументалістыка, як тыя ці іншыя падзеі адбыліся на лёсах забытых герояў даўняй вайны — пра усё гэта гаворым з аўтарам.

— У новую кнігу «Герой Першай сусветнай» увайшлі 12 нарысаў аб лёсах людзей, многія з якіх звязаны з Беларуссю — гэта ўраджэнцы паўночна-заходніх губерняў, альбо тыя, хто вываў, загінуў на нашай зямлі. Але такіх, напэўна, значна больш... На чым засноўваўся ваш выбар? Чаму менавіта гэтыя людзі сталі героямі кнігі?

— Першую сусветную нездарма называлі Вялікай вайной. Гіганцкі яе размах і хацелася паказаць у кнізе. Таму яе героі самыя розныя — як

генерал Платон Лечыцкі быў настолькі папулярны, што прадаваліся нават папярэсы з яго партрэтамі! Дык чаму нам нельга ганарыцца земляком-палкаводцам сёння?..

гэта і было на самой справе. Вяроўны Галоўнакамандуючы і звычайны казак, сястра міласэрнасці і святар баявога карабля, лётчыкі і марак... Лёсы, на першы погляд, зусім розныя. Але агульнае ў іх адно — усе яны былі гатовы памерці за Радзіму, і многія пацвердзілі гэта справай.

— Пры напісанні кнігі чыя гісторыі і якія факты вас асабліва ўразілі? Колькі дакументаў давялося перавернуць у пошуках патрэбных звестак і хто дапамагаў у іх зборцы? Магчыма, знайшліся набытыя кагосяці з вашых герояў?

Баранавічы, 8 чэрвеня 1915 г. Адрыцкі першага ў Расійскай імперыі помнік героям Першай сусветнай вайны. Помнік быў зруйнаваны ў 1950-я гады.

Шопінг з усмешкай

Не «кот у мяшку», а сабака ў ботах

Сярод звыклых абвестак аб продажы кватэры, машыны, футра ці парасці часам можна пабачыць самыя нечаканыя прапозіцыі. Мой калега вольна ўгадаў, як аднойчы па аб'яве знайшоў хлопца, што прадаваў, як той сам сцвярджаў, кавалак... метзэрэпа. На гэты раз на «касімнага госяця» натрапіць не ўдалося, але пералік незвычайных патэнцыйных пакупак усё роўна прымуся ўсімнуцца...

«ДАВАЙ КУПИМ БАНАНАЕДА»

...Напрыканцы працоўнага дня я зацікавіўся бланкетам чыкавыя, на мой погляд, абвесткі. Вырасла прапанова мужу што не будзь з гэтага купіць і пагляджу на рэакцыю. Першым у спісе трапілася сімптычная маленькая рэзліца — раснічкі гекон-бананаед. З фота пазірала мілае жоўта-карычневае стварэнне.

— Бананаед? Ды ну, яму яшчэ і бананы патрэбны! — спачатку скептычна адражаваў муж на прапанову, але пасля пачаў «думаць канструктыўна»:

— А што, можа, нашых рыб аддаць сябрам, пераабсталяваць акварыум і пасліць яго туды...

...Наступнай раніцай я набрала нумар прадаўца бананаеда і стала цікавіцца коштам.

— Ну, раснічкі у мяне пакуль няма, разабралі, — расчараваў мяне прадавец па імені Антон. — Магу прапанаваць вусагата, дакрослы «хлопец», два з паловай гады. Такі будзе каштаваць 100 долараў.

Бананаеды, што ўжо знайшлі сваіх гаспадароў, былі «падлеткамі», узрастан да чатырох месяцаў. Гэта больш бюджэтная пакупка: усяго 50 долараў за аднаго геконачыка.

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»
Вячаслаў Бандарэнка нарадзіўся ў 1974 годзе ў Рызе (Латвія), з 1991 года жыве ў Мінску. Тэлеведучы, член Саюза пісьменнікаў Беларусі, член Саюза пісьменнікаў Расіі. Аўтар 21 кнігі, выдадзенай у Маскве і Мінску агульным накладам звыш 130000 асобнікаў. У серыі «ЖЗЛ» выйшлі дзве яго кнігі — «Вяземскі» (2004) і «Герой Першай сусветнай» (2013).

За стварэнне сцэнарыя 13-серыйнага дакументальнага серыяла «Гарады-героі» ў 2011 годзе ўдзельнічаў у прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адроджэнне», за раман «Вечны агонь» ў 2013-м — у прэміі міністра абароны Рэспублікі Беларусь у галіне літаратуры і мастацтва.

Натуральна, гэта і ўспаміны ўдзельнікаў вайны, і даследаванні аўчынны і замежных гісторыкаў — ад тых, што выйшлі яшчэ ў 1920-я гады, да найноўшых. І бескарысліва дапамога людзей, захопленых справай. Да прыкладу, неацэнныя парады я атрымаў ад аднаго з буйнейшых спецыялістаў па афіцэрскім корпусе Першай сусветнай, мінскага ваеннага гісторыка Валерыя Суралева. У напісанні артыкула пра героя-марак Пятра Чаркасава вялікую дапамогу аказала яго стрэчаная праўнічка Вольга, якая жыве ў

нас памяць аб ёй жывая. Сведчанне гэтакім — дакументальны фільм «Святая Рыма», зняты сумесна «Беларусьфільмам» і тэлекампаніяй «ВаенТБ». Я выступіў аўтарам ідэі і суаўтарам сцэнарыя гэтай стужкі. Фільм здымаўся на радзіме Рымы, у Стаўрапалі, і ў нас. Ён атрымаўся вельмі кранальным, драматычным, і я ўпэўнены, што яго чакае добры глядацкі лёс і ў Расіі, і ў Беларусі.

— Вячаслаў, на ваш погляд, амаль праз стагоддзе з той вайны якія многія мы ўжо ведаем і колькі не ведаем пра сваіх герояў? Што можна зрабіць для таго, каб цікакасць да пэўных гістарычных падзей і іх удзельнікаў унікала не толькі «на фоне» будучых юбілеяў і круглых дат?

— З аднаго боку, вядома ўжо вельмі многа, і згадка пра герояў Першай сусветнай ні ў каго не выклікае непрымання. З другога — ганарыцца ім мы таксама не спяшамся. А чаму не? Бо чым больш у краіны герояў — тым лепш. І не важна, на якой вайне — пераможнай ці не — яны праявілі мужнасць

Лёсы, на першы погляд, зусім розныя. Але агульнае ў іх адно — усе яны былі гатовы памерці за Радзіму, і многія пацвердзілі гэта справай.

і доблесць. Вось, напрыклад, генерал Платон Лечыцкі — сын простага сельскага святара з-пад Гародні. Ён праславіўся яшчэ падчас руска-японскай вайны, перад Першай сусветнай камандаваў Прыамурскай ваеннай акругай. А на вайне ўзначаліў 9-ю армію, якая бліскава правяла сябе падчас Брусілаўскага прарыву, а напрыканцы 1916-га фактычна выратавала ад разгрому Румынію. Лечыцкага ўзнагародзілі тады Георгіеўскай зброяй з дыямантамі — такую ўзнагароду атрымалі толькі 8 чалавек. Генерал быў настолькі папулярны, што прадаваліся нават папярэсы з яго партрэтамі! Дык чаму нам нельга ганарыцца земляком-палкаводцам сёння?.. На маю думку, менавіта расказы пра канкрэтных людзей і іх лёс і падзвігі змогуць паступова зрабіць так, што мы станем успрымаць Першую сусветную вайну як важны этап у беларускай гісторыі.

Калі ў яе палку падчас атакі загінулі ўсе афіцеры, Рыма выйшла наперад, пад кулі, і павяла салдат у наступленне. У гэтай атацы дзвючына загінула. Яе аплակвала ўся краіна.

Шляхамі Першай сусветнай

Брэсцкая крэпасць пасля абароны. Жнівень 1915 года.

ЗАМЕТКІ НА ПАЛЯХ
Найстарэйшая ў Расіі кніжная серыя «Жыццё знакамітых людзей» была заснавана яшчэ ў 1890 годзе вядомым выдаўцом і асветнікам Фларэнціем Паўляновым, які меркаваў выдаць 200 біяграфій выбітных асоб усіх часоў і народаў. У 1933 годзе серыя з пачатку Максіма Горкага атрымала працяг, і з таго часу выданне кнігі «ЖЗЛ» хоць і мяняла некалькі разоў назву, але не перавывалася нават падчас Вялікай Айчыннай вайны. З 2005 года выдавецтва «Маладая гвардыя» пачало выпускаць кнігі не толькі аб пераможках, але і аб сучасніках, чыя дзейнасць працягваецца.

За ўвесь час існавання «ЖЗЛ» выйшлі ў свет 1500 найменняў кніг агульным накладам больш за 200 мільянаў асобнікаў, з улікам перакладу на іншыя мовы.

Дарэчы, Вячаслаў Бандарэнка не першы беларускі аўтар, чые творы выйшлі пад знакам «ЖЗЛ». У 70-я гады мінулага стагоддзя ў серыі былі выдадзены 3 кнігі ўраджэнца Мінска Яўска Кумка пра знакамітых навукоўцаў-геолагаў, а крыху пазней накладам у 150 тысяч асобнікаў выйшаў перакладзены з беларускай мовы жыццяпіс «Янка Купала» Алега Лойкі.

— Вы не толькі распрацоўваеце тэму Першай сусветнай, але і ўзначальваеце дабрачынны фонд пачатковай гімназіі «Крокі». Напрыклад, сотай гадавіны з пачатку Першай сусветнай у фонда напэўна шмат працы...

— Фонд гэты з'явіўся па ініцыятыве Барыса Барысавіча Цітовіча — цудоўнага мастака, стваральніка першага ў СНД прыватнага музея Першай сусветнай вайны. Цяпер фонд займаецца музейфікацыяй артефактаў Першай сусветнай вайны на Вілейшчыне. У прыватнасці, у 2015 годзе на гарадскіх могілках Вілейкі над брамай будзе ўзведзена капіца з імянамі афіцэраў і салдат, якія загінулі пры вызваленні горада ў верасні 1915-га. Бой за горад быў тады вельмі гарачы — вакзал, які ў Вілейцы захаваўся і сёння, пераходзіў з рук у рукі. Да гэтай бітвы меў дачыненне і мой прадак, генерал-маёр Міхаіл Міхайлаў: ён камандаваў бригадай 18-й пяхотнай дывізіі, што вызваляла наваколлі горада, і заслужыў высокі ордэн святога Уладзіміра 2-й ступені з мячамі. Не дзіва, што мена-

Адна з герань кнігі, сястра міласэрнасці Рыма Іванова, якая геройскі загінула пад Пінскам у верасні 1915 года.

можа і не адзіны? — Безумоўна. Разам з фатографам Уладзімірам Багданавічам, самым буйным знаўцам беларускіх вайсковых пахаванняў, мы падрыхтоўваем падрабязны даведнік аб месцах баявой славы Першай сусветнай у Беларусі. Рыхтуецца і малюўніцкая кніга для дзяцей на гэтую тэму. А яшчэ ў 2014-м з'явіцца альбом з партрэтамі і біяграфіямі нашых землякоў — военачальнікаў і палкаводцаў Першай сусветнай.

Наогул, адначасна, стагоддзе з дня пачатку гэтай вайны будзе адзначацца ў нашай краіне на высокім узроўні.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота з кнігі «Герой Першай сусветнай»

СУСТРАКАЮЦЬ ПА АДЗЕННІ...

«Проваду...» — 13? Гэта, вядома ж, падзея для газеты, для ўсіх яе чытачоў, бо толькі ў «Звязды» ёсць такая рубрыка, такія матэрыялы!..

Нам трэба ўгадаць самую цікавую з іх і самую смешную? Узгадваю: мая першая «казка» была надрукавана 20 верасня 2003 года. Подпіс пад ёй быў кароткі: «С.К., Рагачоўскі раён». Зараз прызнаюся — гэта была я, многім вядомая — Соф'я Кусянкова. А гісторыя...

Цяпер, набіўшы руку, я расказала б яе лепш.

А вось пачала б — як раней: «Было гэта гадоў 20 (ужо, значыць, 30...) таму, у часы страшэннага дафіцыту...». Для таго, каб хоча нешта купіць, а тым больш сапраўдныя боты з Германіі, джынсы з Амерыкі, махер з Індыі, посуд з Чэхіі і г.д., трэба было мець блат альбо здаць нарытоўшчыцы другую сыравіну (па-мясцоваму і за воцы «каравашніцы») — кучу тых самых каравак-ануч або макулатуры. Яна прымала. І на вёсцы была тады вельмі важным чалавекам (амаль як старшын сельсавета), бо на яе прыязнасць магла разлічвацца хіба так званая «эліта» — людзі, якія хоць над нечым ды мелі ўладу.

Мы, калгасныя канторскія, у гэты «пералік» уваходзілі... Да таго ж актыўна здавалі макулатуру. Таму пасля «аперацыі» па здачы — і амаль адразу ж! — прыбыраліся ў розныя «мантаны».

Шкада, што здаралася такое рэдка — раз-два на год. У астатні ж час па-сапраўднаму прыгожы рэчы можна было пашыць у камбінаце бытавога абслугоўвання (калі, вядома ж, пашчасціць і маеш з чаго...).

Дык вось. Некая мая прыцелька падарыла мне адзін нямецкага штроку: чыстая бавоўна, рубчык — дробненькі-дробненькі, сам — мякенькі-мякенькі... Проста цуд! І панеслася я з ім у Рагачоўскі КБА да найлепшых краўчыніц, каб, крый Божа, не сапсавала, каб пашыла піжмак. Некалькі разоў на прымеркаванні.

І вось нарэшце — святая: прыехала забіраць.

Рэч — ужо гатовую — мне вынесла сама краўчыца, акуратна падала на плечы. А я і ў люстэрку бачу, і спінай «чую» — «сеў» той піжмак як улёткі! Шчыкоўная рэч!.. Аж здзімаецца не хочацца!

— А можа, я так дадому паеду? — пытаюся ў краўчыцы.

— Ну, калі вас усё задавальняе, — усміхаецца яна, — то чаму б і не?

І спіну выраўняла, галаву задрала і з форсам на прыльнак. Прыйшла, стаю... У чаканні аўтобуса? Не, у цэнтры ўвагі! Бо глядзяць на мяне ўсе — і мужчыны, і жанчыны, і дзеці... Хто са спіны, а хто дык яшчэ і спераду зойдзе.

Чаму так? Ну вядома ж: жанчыны хочучь фасон разгледзець, спытаць, дзе я такую рэч узяла, а мужчыны — як мяне завучу і што я раблю сёння вечарам...

Во, сама сабе думаю, і праўда ж — па адзённым сустракаюць! Некалькі пагадзіны таму, па дарозе ў КБА, на мяне ніхто не глядзеў! А цяпер...

Дадумаць, што ж цяпер, я не паспела, таму што адна з жанчын усё ж падышла да мяне і сказала:

— У вас нейкая папера на спіне. Дык вы яе зніміце ці як?

І піжмак з сябе — раз... А там... квітання... На палову спіны — з маім прозвішчам, з адрасам, з прозвішчам краўчыцы (можа яна такім чынам сабе рэкламу рабіла?).

На шчасце, у гэтую ж хвіліну аўтобус падышоў! Ускочыла я ў яго — і ходу з таго прыпынку, ад тых людзей.

Прыехала дамоў, стала адразу ж тую квітання спораць. Яна прыштытай была — проста намёрта: белымі ніткамі 20-га нумара і сіджыкі ўдоўж і ўпоперак праз кожны сантыметр.

...Назаўтра пра сваю прыгоду я расказала на працы. Уся бухгалтэрыя — у адрозненне ад людзей на прыпынку — аж на сталы палягла ад смеху! І я з усімі смеялася... Быццам не са мною гэта было. І быццам гэта не я так хацела некалі прыбірацца і добра выглядаць.

Соф'я КУСЯНКОВА,
в. Лучын, Рагачоўскі раён.

— Ну чаму ж не? Па дарозе нам. Едзьце за мной...

Вось так, на «хвасце» ў самазвала мы дабраліся да сталіцы. А віной блытаніны, як аказалася, быў зусім не чорт і не скрыўленне прасторы. Проста мядзведзчы было... чатыры. Два — з бочкай — стаялі па адзін бок дарогі, а два — па другі.

Уладзімір ШУЛЯКОўСкі,
г. Мінск

ТРЭБА ЧЫСЦІЦЬ КІШЭНІ!

У кожнага цяпер ёсць суседзі — бліжэйшыя, далейшыя... У нас з мужам — за сцяной у студэнцкім інтэрнаце — быў яшчэ і нейкі дзіўны. Чым?

Ды калі паслухаць яго (а слухаць даводзілася часта), то усё, што мой муж рабіў, ён рабіў... няправільна. Не туды (на погляд Васіля) са сваёй галавой пайшоў вушчыца, не тады і, вядома ж, не з той ажаніўся (ды яшчэ і распісаўся... Гэта «ў квадраце дурна»), не там уздуў кроўдзі...

Муж у нечым згаджаўся з ім, у нечым спрачаўся, а я дык часам проста раз'ювалася...

Але ж сусед, здаралася, і сапраўды выглядаў разумнейшым. Ну вось напрыклад. Гадоў з дзесяць таму мы з мужам, паехаўшы ў краму, купілі яму новы касцюм — на выхад. Колькі каштаваў, як след не помню. Помню, што сусед, Васіль, сказаў, што гэта добра, і таму ён, маўляў, паедзе на рынак...

І сапраўды — з'ездзіў, купіў. Ды такі ж прыгожы... А галоўнае, нашата танне! І я, шчыра кажучы, кусала локці. Муж маўчаў, а сусед на гэты «рану» яшчэ і солі вышыраўшы пасыпаць: прыбраўся, як на вяцелле, і паклікаў нас да сябе — не то абмыць, не то «замачыць». Я засталася дома, муж пайшоў...

Як яны там сядзелі і дзе потым блукалі — справа дзясцягата. Факт! Муж потым расказаў, што па дарозе назад зайшлі ў кавярню да Васільева зямлячкі — яна ў той час афіцыйна працавала.

— Нам гарэлі... Грамаў па дзвесце, — напрасіў у яе Васіль.

— А з гэты што? — пытаецца дзвючына.

— Нічога... Мы не галодныя.

— Ведаю я вас «не галодных», — зазлавалася афіцыйнтка. — Па кішкіх зараз на грудзі — і пад стол!.. Барыце што есці, калі хочаце, каб выпіць прынесла.

Кліенты па нейкай саляце замовілі, пасядзелі. А калі сыходзілі, Вася яшчэ марозіва напрасіў.

Што далей было, толкам не запомніў ніхто. І не ўспаміналі б, калі б... Нездзе праз месяц да нас у пакой не зайшоў сусед, трымаючы ў руках (а твар кіслы-кіслы) піжмак — той, новы... І калі б правая папа ў ім — ад кішэнні ўніз — не была пакрыта... белай цвілілю.

— Ну ведама ж — рынак ёсць рынак, — ледзь не плакаў Васіль, — бракаваную рэч мяне «удлілі»! А я, дурнае, купіў... Не здасі ж цяпер?

Сусед працягваў сварыцца — на вытворцаў, на гандляршчы... Казаў, што касцюм ён апрацуў толькі раз, каб «замачыць». Што пасля той замочкі павесіў яго ў шафу — у тым самым пакеце, на плечыках...

Мы ж з мужам разгледзілі-мацалі пляму.

— Слухай, а ты ж у кавярні марозіва браў? — раптам успомніў мой муж.

— Ну і што? — не зразумеў сусед.

— А ты ў кішэню яго часам не паклаў? Вася сеў...

Магчыма, пасля гэтага ён падумаў, што, калі б быў жанаты, то жонка, відаць, сцэрэла б... Можна, і аблягла б! Можна, нават «кішэнні пачысціла» б (прычым не толькі ад марозіва...), але ж новую адзежку, перш чым павесіць у шафу, абавязкова аглядзела б! І, што дакладна, прапасці б ёй не дала!

Пасля гэтага выпадку Васіль некалькі раздзей стаў «дурнін» майго мужа. А я ў хуткім часе і сам ажаніўся.

МЯДЗВЕДЗІ БЫЦЬ ПАВІННЫ?

...Па дарозе ў Лагойск, непадалёк ад павароту на Хатынь, ёсць рэстаран «Сасновы бор».

У якасці стаюў там — таўшчэзныя драўляныя калоды, у якасці крэслаў — таксама (але меншага памеру); у інтэр'еры — чучалы птушак, ласёў, дзікоў, баброў, ваўракаў... Напэўна, ад гэтага з'яўляецца адчуванне, што ты ў сапраўдным лесе, а таму адразу расслабляешся, адпачываеш і цела, і душой. А тым больш...

У той даўноўты вечар дождж ліў як з вядра. Печка не працавала, і ў нашым «УАЗіку» можна было сабак ганяць: мы проста калаціліся ад халоду. Нам трэба было тэрмінова сагрэцца.

Пра тое, што наперадзе рэстаран, мы ведалі. І хутка, на пад'ездзе да яго, ужо ўбачылі двух выразаных з дрэва мядзведзю... Падызлілі на тых калодках на славу! І нават яшчэ затрымаліся б, ды трэба было паехаць.

Хочь-нехаць занялі свае месцы ў машыне, кіроўца ўключыў «дворнік» (дождж і не думаў сціхаць), крануўся з месца. За шклом замільгалі контуры дрэў. І раптам... Што за ліха — тры драўляныя мядзведзі? Злева... А яны ж павінны быць справа! Значыць, не ў той бок мы кіруем!

Гэта ж — прыгода, гэта ж — рамантыка! З рогатам праехалі наперад да бліжэйшага скрываўнага, разварнуліся — яшчэ веселішыся едзем назад. Адзін з кампаніі нават песню зацянуў «Когда я на почте служил ямщиком...». Другі тут жа выдуў, што яна зусім не руская народная, бо словы напісаў наш паэт — Сыракомля!

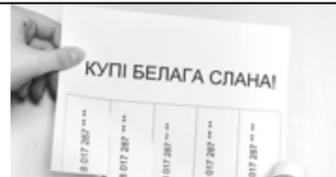
Пра яго пагаварыць не паспелі.

— Стой! — крываць старшы з групы. Шафёр па трэмазах:

— У чым справа? — пытаецца.

— Там зноў... мядзведзі. Дай задні ход — трэба вераць.

«УАЗік» папоўз назад, спыніўся; глядзім і не верым вачам! Калі б касаліны былі жывыя, можна было б падумаць, што яны

Фота Марыны БЕГУНЬКОЎСКАЙ.

ралася ісці ў такім выглядзе на вечарыну, адзначаць Хэлуюін, але потым адмовілася. Вось і прыйшоўся праз інтэрнет прадаваць.

За касцюм Вольга прасіла «ўсяго» 150 долараў.

ПАДАБРАЦЬ САБАКУ ПАРУ...

...Сабакі ў майей сям'і ёсць толькі ў бацькоў у вёсцы. Яму ні пантофлі, ні боты, ні які іншы від абутку не патрэбны. Сталічныя «сябры чалавек» сабе ў такім задавальненні не адмаляюцца. Прынамсі, калі меркаваць па змесце аб'явы: пашыў абутку для сабак па замове. Ізноў прапанова на «жывёліну» тэму...

Прыдумваю неіснуючага скотч-тэр'ера і тэлефаную, каб даведацца пра кошт абутку для яго.

— Ведаецца, у залежнасці ад матэрыялу, але як мінімум 50 долараў рыхтуйце, — адказвае мне аўтар аб'явы.

Замовіць можна хоць хатнія «шкарпэткі» з мяккай падшавы, хоць сапраўдныя скураныя пантофлі для прагулак па снезе і гразі. Прычым, па словах прадаўца, пашыць абутак ён можа для якой заўгодна пароды. Вось цікава, а як бы глядзелася ў красоўках нямецкага аўчарка маіх суседзях?

Дарэчы, гатовата абутку для сабак у інтэрнэце прапануюць вельмі шмат. Удалося знайсці «амуніцыю» на ўсе чатыры лапы і па кошыце, крыху большым за 90 тысяч, і па 170 — 250 тысяч рублёў. Але гатовы абутак розначын пераважна на дробных хатніх даванцаў.

Ганна ГАРУСТОВІЧ

Ігуменскі

тракт

№ 37 (52)

Алесь БЕЛЫ:

■ Гасцёўна

«Рэстаратары нарэшце сталі да мяне прыслухоўвацца»

Алеся Белага сёння нікому прадстаўляць не трэба. Калі і лічыцца хто ў Беларусі знаўцам гісторыі нацыянальнай кухні, дык гэта дакладна ён. Алесь не толькі ведае, чым харчаліся беларусы некалькі стагоддзяў таму, але і можа прыгатаваць гэта хоць зараз на сваёй уласнай кухні. Раскапаўшы багацейшую кулінарную традыцыю нашага народа, Белы крыху ў засмучэнні, бо на сталах сучасных беларусаў пра яе амаль нічога не нагадвае.

Фота: Наталля БУЖАНА

— Гаспадыні, якія гатавалі некалькі стагоддзяў таму тое, што сёння апісана ў кнігах беларускай нацыянальнай кухні, верагодна, пастаянна знаходзіліся дома, маглі надаваць усю шмат увагі. А як думалі, наколькі гэтыя стравы дагаспаўдалі да сучаснай кухні?

— Абсалютная большасць страў, напрыклад, з кнігі «Кухарка літоўская», якую толькі што выдалі па-беларуску і па-руску, цалкам падыходзіць для прыгатавання і ў сучасных умовах. Насамрэч, яны расцвітаюць за ялонскія або італьянскія стравы, якія набывлі ў нас папулярнасць цягам апошняга дзесяцігоддзя з-за няспыннага (і не зусім заслужанага) росту эканамічнага дабрабыту. І больш фінансава даступныя. Але фарміраванне масавай свядомасці беларусаў у XX стагоддзі шло пад акампанементам татальнай «антыпастаўдзі» прапаганды. Таму сярэднестатыстычны грамадзянін Беларусі выхаваны ў традыцыйных пагарды да «чужога-варожага-панскага». Зрэшты, найбольш высакародныя стравы з сялянскага меню ў нас таксама ў заняпадзе. Нацыянальная культура мае вельмі нізкі прэстыж ва ўсіх сферах, у тым ліку ў гаспадарстві.

— Прачытаўшы на бляшанцы з нямецкім півам яго гісторыю, вы вырашылі займацца гісторыяй беларускай кухні. Гэта сапраўды было так? Стала крыўдна за нацыянальнае кулінарнае традыцыі?

— Гэта сапраўды было так, з папраўкай на тое, што спачатку я заняўся толькі гісторыяй піва і пиваварства ў Беларусі. Гэта было ўзімку 1995-1996 гадоў у Ташкенце. На Аляксінды рынку я купіў бляшанку нямецкага піва Einbecker Urbock, з сівалічнай выявай казла, і прачытаў пра яго шматвекавую гісторыю. Праз год у Лондане купіў піўную энцыклапедыю, дзе такіх гісторыяў — сотні. Ну і пачаў шукаць падобныя ў нашым мінулым. У 1999 годзе выйшаў мой першы гісторыка-гастранамічны артыкул «На хвалу піва» ў часопісе «Спадчына». Потым мяне «зачапіў» сыр, а потым у адных і тых жа крыніцах і даследаванні пачалі трапіцца звесткі пра самыя розныя стравы і прадукты, з'явілася жаданне напісаць нарысы і пра іх. І наўрад ці галоўным рухавіком была крыўда. Хутчэй, цікаўнасць і жаданне паказаць суайчынікам змястоўнасць айчынай гісторыі і культуры.

— Што вас больш за ўсё ўразаіла ў гэтым даследаванні?

— Больш за ўсё ўразаіла неадпаведнасць паміж даволі багатай культурнай мінулага і сучаснасцю. І цяжкасць у вяртанні хаця б часткі гэтай культуры ў сучасны ўжытак.

— У няпростыя часы адзінымі носьбітамі беларускай мовы заставаліся сяляне. А што наконт страў? На якіх узроўні адбывалася перамясцэнне?

— Большасць тых рэцэптаў (ці розных кулінарных «анекдотаў», рытуалаў прыгатавання і спажывання ежы) я знаходжу або ў старых кулінарных кнігах (нешматлікіх), або ў мастацкай літаратуры XIX — пачатку XX стагоддзя. Часам у мемуарах тых, хто выехаў з БССР у Польшчу ў 1944 — 1958 гг. Так што перамясцэнне ідзе па кніжнай лініі.

— Ці ёсць такія стравы, пра якія можна сказаць, што іныя народы «пазычылі» іх у беларусаў?

— Насамрэч, значная частка стравы іншых краін і народаў укараняліся ў нашай традыцыі і паступова рабіліся сваімі. Як стравы з таркаванай бульбы, у тым ліку драпікі, якія ад немцаў перанеслі на нашу глебу яўрэй-карчмары. Але бывалі і выключэнні. Напрыклад, кнышы (піражкі з начынкай) — даўняю страву беларусаў і ўкраінцаў — яўрэй-эмігранты зрабілі ў ЗША адным з галоўных брэндаў фаст-фуду. А бульбяная кішка зрабілася вельмі папулярнай у Польшчы, хаця і само гэтае слова менавіта беларускае, не польскае. Цяпер у польскім Супраслі, некаторых важных цэнтрах беларускай культуры, праводзіцца ажно чэмпіянат свету па запяканні бульбяной кішкі. Традыцыйны пірог літоўска-беларускіх татарцаў «перкачаўнік» стаў першай рэгіянальнай стравой, афіцыйна зарэгістраванай у Польшчы, а пазней і ў Еўрапейскім саюзе. Прытым падкрэслівалася, што назва ўзята з беларускай мовы. Аднак прыкра, што ва ўсіх гэтых выпадках беларусы страцілі гэтыя стравы самі. Часам нацыяналісты скардзяцца на суседзяў, быц-

КАЛДУНЫ ГРАФА ТЫШКЕВІЧА

Цеста: 2 шклянкі мукі 2 яйкі (1 жаўток дадаткова) 3-4 ст. лыжкі соку цыбулі Соль Прасеячы мукі ў вялікую місу (насыпаць «горкай»), зрабіць ямку ў цэнтры, уліць сок цыбулі, убіць яйкі і жаўток, старанна вымесці. Вады не дадаваць. Пакрыць ручніком і паставіць «адначыць» у прахалодным месцы на 30 хвілін. Начынка: 150 г сушаных грыбоў 2 пакрышаныя цыбулі Тлушч для смажання 200 г вэнджанай шынкі 2 яйкі, звараныя ўкрутую 1 сырое яйка Соль і перац — на смак Перабраць сушаныя грыбы, старанна прамыць і замачыць у халоднай вадзе на 3-4 гадзіны. Ізноў прамыць і варыць на малым агні ў вадзе, у якой замочвалі, 1-1,5 гадзіны. (Можна ўжываць і свежыя грыбы, тады замочваць і варыць не трэба). Прыпусціць цыбулю на пазрэлы, дадаць пакрышаныя грыбы, смажыць разам 1 хвіліну, астудзіць. Дадаць дробна пакрышаныя варанія яйкі, шынку, убіць сырое яйка, дадаць соль і перац на смак. Падрыхтаваць цеста (гл. вышэй).

Пакласці невялікую галку начынка на кожны кружок з цеста, згарнуць калдуны, старанна зашыць край. Варыць у добра падсоленай вадзе на малым агні 5-6 хвілін пасля ўсплывання калдуноў на паверхню. Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ (4-5 порцыяў).

Сакен СЕЙФУЛІН:

«МЫ ЎЛЮБИЛИСЯ Ў БЕЛАРУСЬ»

■ Знітаванне

Трэба адзначыць, што гэтая любоў — узаемная. Напачатку беларус Адольф Янушкевіч, апынуўшыся ў Казахстане, сэрцам прыкпеў да гэтай зямлі і яе народа. І хоць з дня нараджэння нашага земляка прайшло ўжо 210 гадоў, памяць аб ім шануюць у абедзвюх краінах. 1 лістапада казахская дэлегацыя спецыяльна прыехала ў вёску Дзягіляна Дзяржынскага раёна, да месца апошняга спачыну гэтага чалавека. Туды ж завіталі і шматлікія прадстаўнікі беларускай інтэлігенцыі, мясцовыя жыхары.

Цікавы той факт, што такая сустрэча магла б і не адбыцца. Казахі мелі намер ушанаваць Янушкевіча, аднак думалі, што ён удзельнік польскага паўстання (1830—1831 гг.), таму ехаць трэба ў Варшаву. Праліў святло на праблему кіраўнік праекта «Беларускі партал у Казахстане» Міхась БУЛАНАУ, які расказаў, што гэты чалавек насамрэч беларус: тут нарадзіўся і тут знайшоў месца апошняга спачыну.

Прыехаўшы па слядах знакітага этнографа, некалькі дзён пабыўшы ў нашай краіне, казахі адкрылі для сябе невідомы ім раней край, які таксама аказваўся бліжэй іх сэрцу. Прадпрыемальнік, мецэнат Сакен СЕЙФУЛІН адзначае:

— Я люблю гісторыю і культуру, цікаўлюся імі. Таму настроены на тое, каб увекавечыць памяць пра беларуса Адольфа Янушкевіча, які вельмі шмат зрабіў для Казахстана... Мы прыехалі ў Беларусь і былі прыемна здзіўлены. Мы ўражаны вашай краінай. Па-першае, гаспадаркай: усе прадпрыемствы працуюць, дарогі ў выдатным стане. Прадукты харчавання ў паўтара раза таннейшыя, чым у нас. Па-другое, шмат увагі надаецца культуры, што таксама дзіўна. Мы наведалі замкі ў Міры, Нясвіжы — гэта сусветны ўзровень. Па-трэцяе, вельмі прыемны для нас былі вашы добразычлівыя адносіны, чалавечыя. Мы ўлюбліліся ў Беларусь. Зразуемлі вашу гі-

сторыю — у прыватнасці, што яна была часткай гісторыі Вялікага Княства Літоўскага.

На ўрачыстасці ў Дзягіляна завітаў Надзвычайны Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Казахстан у Рэспубліцы Беларусь Ерғалі БУЛЕГЕНАУ, які адзначыў:

— Гэта сапраўды значымая дата — 210-годдзе з дня нараджэння Адольфа Янушкевіча, якога ведаюць у Беларусі. Але таксама памятаюць і вельмі шануюць у Казахстане. Я думаю, адметна тое, што падзея супала з тым, што літаральна на днях у Мінску сабраліся прэзідэнты 9 краін СНД. Быў і прэзідэнт Казахстана Нурсултан Назарбаеў. Наша сяброўства, пачынаючы са знакавай асобы Адольфа Янушкевіча, вытрымала выпрабаванні XIX, XX стагоддзя і сёння толькі мацнее, перадаецца новым пакаленням.

У вёсцы Дзягіляна захаваўся магіла Янушкевіча. Сёння над ёй узвышаецца вялікі камень з барельефам. А калісьці тут была яшчэ і пліта, пастаўленая сябрамі. На ёй былі выбіты радкі, напісаныя Густавам Зялінскім, якія, падаецца, добра характарызуюць асобу гэтага чалавека: «З духу, сэрца і думкі, з цнот, ахвяр і учынкаў Бог не меў слуг яго больш адданых, край — болей годнага сына.

І ты, хто верыш з непахіснай сілай, І ты, хто праходзіш ля ягонай магілы, За яго, але і за сябе памаліся, каб праз тое ўтрасціся»

Так кахаць і цяргель, так верыць і жыць».

Годнасць многіх прадстаўнікоў нацыі можа абудзіцца, калі тыя працтаюць такія радкі пра свайго земляка. На гэтых жа могілках захаваўся і магіла маці Янушкевіча Тэклі. Яна паходзіла з роду Сакалоўскіх, што былі пароднены са знакамітымі Касцюшкамі. Пліта захавалася. На ёй, акрамя надпісаў, выбіты і радавы герб. Сучасныя мастакі і архітэктары зрабілі над плітой невялічкую каплічку. Пра гэта апавадзе дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Уладзіслаў ЧЫДЗІК:

— Над помнікам Тэклі Сакалоўскай (у той час было заведзена, што жанчыны захоўвалі прозвішча бацькоў), увасоблены той вобраз, што сімвалізуе духоўнасць, бокаскі (а таксама ўвагу грамадскасці да гэтай асобы). Бо ўсё пачынаецца з сям'і, з роду. Бо ўнутрана моцныя людзі і сваіх дзяцей выходзіць годна. Мы вырашылі, што калічка удала дапоўніць стварэнне пазамінулага веку — пліты, якая і сама па сабе выклікае захапленне. Бо збролена яна з натуральнага каменю, выкарыстана арыгінальная кампазіцыя. Мы прадуючылі яе, і, мне падаецца, XIX і XXI стагоддзё добра спалучыліся разам.

На гэтым нечаканыя зніта-

ванні ў гэты дзень не скончыліся. Сам дзень аказаўся сімвалічным. Пра гэта распаўе сучасны прадстаўнік роду, скульптар Вяляр'ян ЯНУШКЕВІЧ:

— Мы адзначаем гэты юбілей акурат напярэдадні свята Дзяды. Нездарма, у пазме Адама Міцкевіча «Дзяды» галоўнай героі — той самы Адольф — гэта і ёсць Адольф Янушкевіч. Усё глыбока сімвалічна. І тое, што захаваўся магіла яго маці, паказвае, што гэтая зямля — не знішчальная, адсюль нікога немагчыма выгнаць, яны ўсё адно будуць сюды вяртацца... Так і Адольф Янушкевіч, будучы ў выгнанні ў Сібіры, сэрцам знаходзіўся тут, у вёсцы Дзягіляна.

Часам, ці варты зямляк ушанавання, найлепш могуць сказаць мясцовыя жыхары. Бо пра яго яны ведаюць не з кніжак і чужых гісторыяў, а самі шчыра могуць раскажаць, якім ён быў. Як ні дзіўна, але ў Дзягіляна і праз два стагоддзі памятаюць сям'ю Янушкевічаў. Мясцовыя жыхарка Таццяна ПАТАПАВА (у дзяцтвае Ключнік) падзялілася ўспамінамі з карэспандэнтам «Звязды»:

— Мая мама ведала сям'ю Адольфа Янушкевіча, бо яна пражыла без 5 месяцаў 100 гадоў. Яна ўзрадала, што яны жыві тут, мेलі маянтак. Маміны бацькі працавалі ў іх паробкамі. Яны былі надзвычай добрымі гаспадарамі. Падары-

лі маме добрую коўдру. І мама, калі нараджалася і забірала дзядей з рад-дома, у гэтую коўдру загорвала кожнае сваё дзіця. Усе ўрачы здзіўляліся, адкуль такая пражыжосць: бо гэта была замежная коўдрачка, не звычайная. Яна дагэтуль у мяне захаваўся, ляжыць у шафце.

Сярод мисювых сустрэлася і Алена Янушкевіч, якая на п'янае, ці не сваячка яна сьляннаму земляку, адказала: «Можна, і радня якая, дзядю, прадзедаў Адольфа. А хто ў дзядзівстве пра гэта ведаў?..» З гэтымі жанчынамі прывітаць гасцей прыйшлі і многія іншыя жыхары Дзягіляна, сярод якіх і Вяляр'яна Антоненка, Ганна Кобрын.

З вясковых могілак уся дэлегацыя накіравалася да панскага дома, у якім калісьці жылі Янушкевічы. Сёння гэты будынак адрэстаўраваны індывідуальным прадпрыемствам Аляксеем Лудзінскаем. Цяпер у ім знаходзіцца старэйшая майстэрня, у якой каштоўныя вырабы з'яўляюцца на свет з найлепшых парод дрэва.

Як бацьчым, памяць пра Адольфа Янушкевіча не проста жывае: яна шмат каго аб'ядноўвае цяпер, у XXI стагоддзі. Дарчын, вуліцы імя гэтага чалавека ёсць у казахстанскіх Алматы, Астане, а таксама ў Польшчы. Кажуць, такая вуліца павінна хутка з'явіцца і ў Дзяржынскіх... Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

Дзяржынскі раён

Дзеля памяці

ЦЕНЫ МІНУЎШЫЧЫНЫ, ЯКІЯ НЕ ЗНИКАЮЦЬ З ЧАСАМ

ЧАМУ ХВАЛЮЮЦЬ ДАГЭТУЛЬ ВЫНІКІ ПАЎСТАННЯ 1863-1864 ГАДОЎ?

Мы не жылі тады. Што нам да таго, што адбывалася 150 гадоў таму на нашай тэрыторыі? Даўно. Далёка. Прайшоў. Мінула. Жывём. Ядзім. І добра...

Будзем будучыню. Шукаем накірунак для яе. Імкнёмся абгрунтаваць. Але як гэта можна рабіць, не абіраючыся на досвед папярэднякаў, якія стваралі ўмовы для цяперашняга жыцця? Таму што нічога не ўзімае з нічога. І краіны не паўстаюць там, дзе няма глебы для іх утварэння. Нездарма ж пра паўстанне, якое ў нас у Беларусі звязваюць з іменем Кастуся Каліноўскага, гавораць і разважваюць навукоўцы розных краін.

У юбілейны год у памяць пра тыя падзеі Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі арганізаваў канферэнцыю па тэме: «Паўстанне 1863 — 1864 гадоў у Польшчы, Беларусі, Літве і ва Украіне: гісторыя і памяць».

Тыя падзеі былі лёсавызначальнымі для розных народаў, якія цяпер маюць сваю дзяржаўнасць. Нездарма ж навукоўцы надавалі іх вельмі значнае ўвагу — апошня 100 гадоў. У тым ліку нашы, беларускія вучоныя, што былі засведчаны на канферэнцыі. Тэма паўстання дагэтуль застаецца актуальнай для айчынных гісторыкаў.

Вячаслаў Даніловіч, дырэктар Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі: — Прадстаўнікі маладоў (у 1920-я гг.) — Ян Віткоўскі, Усевалад Ігнатюк, Іван Цвікевіч і іншыя заклалі беларускую канцэптуальную парадзіму ў вывучэнні гісторыі паўстання 1863-1864 гг.: падзеі паўстання разглядаліся імі ў агульным кантэксце барацьбы за беларускую дзяржаўнасць у XIX — пачатку XX ст.

У жніўні 1945 г. вучоны савет Інстытута гісторыі разглядаў пералік дакладаў да сесію Акадэміі навук БССР, якая павінна была адбыцца ў верасні гэтага ж года ў Мінску. Для зачытвання быў вылучаны даклад сапраўднага члена АН Уладзіміра Перцава «Кастусь Каліноўскі». Стрва была ў тым, што ў 40-50-я гг. XX ст. распаўсюдвалася сэр'я «Замечательные люди Белоруссии» («Выдающиеся люди Белорусской земли») у кнігах. Сярод выдатных і знакамітых асоб

знаходзіўся і К. Каліноўскі, нарыс пра якога рыктаваў У. Перцаў».

Тэма паўстання на працягу ўсяго перыяду існавання Інстытута гісторыі ўваходзіла ў сферу інтарэсаў і даследчай дзейнасці вядучых супрацоўнікаў. Зразу мела, абысці юбілейны 2013 г. Інстытут гісторыі таксама не мог. На працягу года супрацоўнікі актыўна выступалі кансультантамі ў арганізацыі выстаў да 150-годдзя паўстання («Старонкі гісторыі паўстання 1863—1864 гг.» (ЦНБ ім. Я. Коласа), «3 Гісторыі падзей 1863-1864 гг.» (Нацыянальны гістарычны музей Рэспублікі Беларусь); удзельнічалі ў міжнародных і нацыянальных навуковых мерапрыемствах. Да юбілею была выддзена манатрафія Алены Фірыновіч «Паўстанне 1863 — 1864 гг.: вядомыя і невядомыя крыніцы беларускіх архіваў». І натуральна, у пералік мерапрыемстваў Інстытута на ніве даследавання паўстання 1863 — 1864 гг. стаіць гэтая канферэнцыя, якая павінна дапамагчы адказаць на наўныя, часам спрэчныя, пытанні.

Спрэчныя пытанні сапраўды застаюцца дагэтуль. А часам здаецца: чым далей ад тых падзей, тым больш нечаканымі трактоўкамі яны абрастоўць. Нават на пленарным пасяджэнні канферэнцыі ўзнікла бурнае абмеркаванне ролі Кастуся Каліноўскага ў акрэсленай беларускай нацыянальнай ідэі. І, здавалася б, яшчэ са школьных часоў тут усё зразумела. Але ж, як аказваецца, сёння ўнікаюць варыянтны падыходы. Усё, вядома, мае свае прычыны. І сапраўды адзначалася на канферэнцыі, кожнае пакаленне павінна выпрацаваць свае адносіны да падзей паўстання 1863 — 1864 гадоў. Таму эмоцыі кіпелі нават сярод тых, хто вывучае дакументы, аналізуе факты, робіць высновы. Апошняе — асабліва важна з пункту гледжання таго, што ёсць беларуская ідэя на цяперашнім этапе. І дзе ж, хто той народ, да якога звяртаўся Каліноўскі? Хто пачуў яго тады? У кім яго думкі адгукаюцца сёння? І якія думкі? І ці не згубілі яны сваёй вастрэй сёння? Гісторыкі — людзі, якія звяртаюцца да таго, што было, каб вызначыць, можа быць, вытокі наступных эпох развіцця і становлення краіны, якая называецца Беларусь. І, між ін-

шым, не толькі яе. Насамрэч, вынікі паўстання мелі ўздзеянне на фарміраванне некалькіх нацый. Таму і канферэнцыя сабрала навукоўцаў розных краін, на гісторыю якіх тыя падзеі мелі ўплыў. Вяляр'яна Шандра, доктар гістарычных навук, прафесар, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі Украіны:

— Паўстанне 1863 года, нягледзячы на тое, што яго ўзброеныя выступленні ва Украіне не былі

правакуючы сітуацыю, у выніку чаго значная частка мясцовых інтэлектуалаў аказалася ў адным з імперскіх лагераў і вяла барацьбу супраць польскай прысутнасці ў краі. Паўстанне спрыяла з'яўленню і новага грамадскага кірунку, хоць і нешматлікага. Яно адстойвала і не польскія, і не расійскія інтарэсы, а інтарэсы мясцовага насельніцтва, на аснове ідэнтычнасці якая пачалася фарміраванне ўкраінскай нацыі.

— Паўстанне 1863 года, нягледзячы на тое, што яго ўзброеныя выступленні ва Украіне не былі правакуючы сітуацыю, у выніку чаго значная частка мясцовых інтэлектуалаў аказалася ў адным з імперскіх лагераў і вяла барацьбу супраць польскай прысутнасці ў краі. Паўстанне спрыяла з'яўленню і новага грамадскага кірунку, хоць і нешматлікага. Яно адстойвала і не польскія, і не расійскія інтарэсы, а інтарэсы мясцовага насельніцтва, на аснове ідэнтычнасці якая пачалася фарміраванне ўкраінскай нацыі.

шматлікія, было выкарыстана ўлада, каб прывесці правабаржынныя памесці, якія знаходзіліся ва ўласнасці польскага панства. Шляхам заканадаўства праз канфіскацыю і ўвадзенне падатку сродкі ад зямельных набыткаў ішлі на ўмацаванне дзяржаўных механізмаў і кадравы забеспячэнне Расійскай імперыі. Маштабнасць гэтай акцыі патрабавала мабілізацыі ўнутраных рэсурсаў, і таму ў многіх пытаннях рэгіянальнага кіравання яна абавязалася на бюракратычны апарат, для якога ствараліся льготныя ўмовы службы і зямельнага ўзбагачэння. Імі карысталіся не толькі чыноўнікі ўнутраных губерняў, але і ўкраінцы, для якіх служба на правабаржынцы была больш прыдатнай, і яны становіліся паспяховамі землеўладальнікамі і паспяховамі будаўнікамі расійскай дзяржаўнасці, выцягваючы паляк за ўстаной і памяншаючы іх землеўладанні. Праз матэрыяльнае забеспячэнне імперыі удалося прывязаць да сябе значную частку кіруючай эліты, што спрыяла яе русіфікацыі і ўцягванню ў абслугоўванне імперыі. Яна выкарыстала гістарычную варожасць паміж украінцамі і палкамі, што на час паўстання праявілася ў сацыяльным супрацьстаянні,

было саслана 760 чалавек, нехта — 950. А нехта — і 1500. Гэта, відавочна, перавышэнне, таму што першапачаткова высількі падваржана павінна было менш за 1000 чалавек. Калі ўлічыць, што на Пермскую губерню прыходзіла адна дзсятая частка фінансавання Міністэрства ўнутраных спраў Расійскай імперыі, то можна меркаваць, якая колькасць насамрэч была выслана ў іншыя ўнутраныя губерні Расіі... Прыязджалі і семіі высільваемыя — але не ўсе і не да ўсіх, хто падваржаўся рэпрэсіям. Такіх было каля 180 чалавек ва Пермскай губерні. Але лямбда іх рэпрэсіраванай катэгорыяй насельніцтва непрамерна. Гэта іх дабравольнае жаданне — маглі ехаць ці не. Трэба адзначыць, што 40 працэнтаў высланых у наш рэгіён — дваране. Прыкладна 12 працэнтаў сялян. Каля 5 працэнтаў — святары, у асноўным каталіцкай канфесіі, каля 8 працэнтаў — вайскоўцы... Які мы ўявілім сабе высланыя: людзі ў кайданках з абмежаванай магчымасцю перасоўвання. Але арыштанты мелі права групамі па 7-8 чалавек (не па адзінках) у суправадзены салдата без зброі з канвойна-этпальнай жывіцёй, у якіх былі блізкія, кахакупкі і наведваць пэўныя ўстаноўвы. Насамрэч таму, што ў Пермскай губерні было зразумела: а куды ж ты адсюль пажыўш?.. Перм — гэта глухая правінцыя... Пасля заканчэння тэрміну высількі чалавек мог тут застацца. Але трэба прызнаць, што заставаліся адзінкі. Астанія ўсё ж вярталіся на радзіму...

Вярталіся туды, дзе бачылі сэнс жыцця. Нават пасля таго, калі, здавалася, іх уласнае жыццё пачынае паражэнне. Але для іх гэта не было так. І ўсё роўна ў сэрцы разам з болем заставалася любоў да галоўнага, што трывала на гэтым свеце. Боль і любоў заўсёды ідуць паруч. Чым больш болі, тым выразней гопас любові ў душы. Любоў да радзімы, якая прарастае праз пакаленні. І мы цяпер ведаем: нічога не ўзімае з нічога. Вось толькі пытанне: што прарадзе ад ідэй, якімі жыве наша пакаленне, для якога падзеі 150-гадовай даўніны — вельмі далёкая гісторыя, якую мы ўсё менш і менш звязваем з сённяшнімі рэаліямі?..

Ларыса ЦІМОШЫК

Мікалай Падрапта, доктар гістарычных навук, дацэнт, загадчык кафедры агульнай айчынай гісторыі Пермскага дзяржаўнага нацыянальнага даследчага ўніверсітэта: — Цікава прааналізаваць, колькі людзей патрапіла ў Пермскую губерню ў выніку высількі. Нехта кажа, што ў Пермскую губерню

ЗАВЕРЕНО
Департамент по ценным бумагам
Министерства финансов
Республики Беларусь
Директор Департамента
Сущко С.А.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ОБЛИГАЦИЙ ДВЕНАДЦАТОГО ВЫПУСКА ОТКРЫТОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «ТЕХНОБАНК»

1. ОБЩИЕ СВЕДЕНИЯ ОБ ЭМИТЕНТЕ

1. Наименование эмитента
на белорусском языке:
полное – Акрытае акцыянернае таварыства «Тэхнабанк»,
сокращенное – ААТ «Тэхнабанк»,
на русском языке:
полное – Открытое акционерное общество «Технобанк»,
сокращенное – ОАО «Технобанк».

2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail)
Место нахождения ОАО «Технобанк» (юридический и почтовый адрес):
Республика Беларусь, 220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44.
Телефон/факс: +375 17 283 15 05
Адрес в интернете: www.tb.by.
E-mail: info@tb.by.

3. Номер счета эмитента, на которые будут зачисляться средства, поступающие при проведении открытой продажи облигаций
Денежные средства, поступающие при проведении открытой продажи облигаций, будут зачисляться на балансовые счета 4940 в ОАО «Технобанк», г. Минск, код 182.

4. Наименование периодических печатных изданий, определенных Эмитентом для публикации отчетности и иной информации
Краткая информация об открытой продаже облигаций двенадцатого выпуска публикуется в газете «Звязда».
Информация о внесенных изменениях в проспект эмиссии публикуется в газете «Звязда» в семидневный срок со дня регистрации таких изменений в регистрирующем органе.

Годовой отчет эмитента в формах, определенных пунктом 8 Инструкции о порядке представления и публикации участниками рынка ценных бумаг отчетности и иной информации, утвержденной постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 21 декабря 2010 г. № 157 «О некоторых вопросах представления и публикации участниками рынка ценных бумаг отчетности и иной информации» (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2011 г., №12, 8/23164), публикуется в газете «Звязда» в течение трех месяцев со дня окончания отчетного финансового года. С указанной информацией также можно ознакомиться на официальном интернет-сайте ОАО «Технобанк» по адресу: www.tb.by.

В случае принятия в отношении ОАО «Технобанк» решения о реорганизации или ликвидации, либо в случае возбуждения в отношении банка производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве), соответствующая информация размещается и публикуется в порядке и в сроки, установленные законодательством Республики Беларусь.

5. Наименование депозитария, обслуживающего эмитента.
Эмитентом обслуживается депозитарий ОАО «Технобанк», расположенный по адресу: Республика Беларусь, 220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44, действующий на основании специального разрешения (лицензии) на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам № 02200/0385568, выданного Министерством финансов Республики Беларусь; лицензия продлена на основании решения от 29 мая 2009 года № 155 сроком на пять лет и действительна до 22 июня 2014 года, зарегистрирована в реестре лицензий Министерства финансов Республики Беларусь за № 5200-1246-1018.

ОАО «Технобанк» зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 05 августа 1994 года, регистрационный номер № 47. ОАО «Технобанк» создано в соответствии с законодательством Республики Беларусь путем преобразования ООО СКБ «Технобанк» в ОАО СКБ «Технобанк» с последующим переименованием в ОАО «Технобанк». ОАО «Технобанк» является правопреемником всех прав и обязанностей ООО СКБ «Технобанк», ЗАО «Торгово-Промышленный Банк», ОАО «Белорусский Индустриальный Банк».

6. Размер уставного фонда эмитента
Сумма зарегистрированного уставного фонда ОАО «Технобанк» составляет 11 999 455 890 (Сто одиннадцать миллиардов девятьсот девяносто девять миллионов четыреста пятьдесят пять тысяч восемьсот девяносто) белорусских рублей.

7. Дата, номер государственной регистрации эмитента и наименование органа, его зарегистрировавшего
ОАО «Технобанк» зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 05 августа 1994 года, регистрационный номер № 47. ОАО «Технобанк» создано в соответствии с законодательством Республики Беларусь путем преобразования ООО СКБ «Технобанк» в ОАО СКБ «Технобанк» с последующим переименованием в ОАО «Технобанк». ОАО «Технобанк» является правопреемником всех прав и обязанностей ООО СКБ «Технобанк», ЗАО «Торгово-Промышленный Банк», ОАО «Белорусский Индустриальный Банк».

8. Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии
Ознакомление с подробной информацией о выпуске облигаций можно начинать с даты публикации в средствах массовой информации текста краткой информации об открытой продаже облигаций по адресу:
- в офисе ОАО «Технобанк» по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, 44 с 9.00 до 16.00 в рабочие дни;
- на интернет-сайте эмитента: www.tb.by.

9. Дата принятия решения о выпуске облигаций и наименование органа, принявшего соответствующее решение
Решение о двенадцатом выпуске облигаций принято Наблюдательным Советом ОАО «Технобанк» 01 октября 2013 года, протокол № 48.

10. Форма выпуска облигаций, объем эмиссии, количество облигаций

Номер выпуска	Форма выпуска (вид облигаций)	Объем эмиссии	Количество облигаций	Серия, номер
12	дискуссионные, именные, в бездокументарной форме (в виде записки на счетах), неконвертируемые	7 000 000 (семь миллионов) долларов США	7 000 (семь тысяч) штук	«ТБ-12», «0001-7000»

11. Номинальная стоимость облигаций
Номинальная стоимость одной облигации двенадцатого выпуска – 1 000 (одна тысяча) долларов США.

12. Цель выпуска и направления использования средств, полученных от размещения облигаций
Облигации выпускаются с целью привлечения свободных денежных средств юридических лиц и индивидуальных предпринимателей для формирования ресурсной базы банка. Средства, полученные от размещения облигаций, будут направлены на выполнение задач, предусмотренных Уставом ОАО «Технобанк».

13. Сведения об обеспечении исполнения обязательств по облигациям
Облигации выпускаются в соответствии с подпунктом 1.8. пункта 1 Указа Президента Республики Беларусь от 28 апреля 2006 года № 277 «О некоторых вопросах регулирования рынка ценных бумаг».

14. Сведения о согласовании выпуска облигаций с Национальным банком Республики Беларусь
Выпуск облигаций осуществляется по согласованию с Национальным банком Республики Беларусь в пределах 80 процентов нормативного капитала (Постановление Правления Национального банка Республики Беларусь от «11» октября 2013 года № 589).

15. Порядок проведения открытой продажи облигаций
Дата начала открытой продажи (размещения) облигаций: 11 ноября 2013 года.
Дата окончания открытой продажи (размещения) облигаций: 11 ноября 2014 года.

16. Место и время проведения открытой продажи облигаций
Открытая продажа (размещение) осуществляется:
на внебиржевом рынке по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, 44 с 9.00 до 16.00 в рабочие дни на основании договора первичного размещения облигаций;
на биржевом рынке в торговой системе ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» в соответствии с регламентом торгов.

17. Срок обращения облигаций
С 11 ноября 2013 года по 11 ноября 2016 года (1096 календарных дней). При расчете срока обращения облигаций день начала размещения и день начала погашения облигаций считаются одним днем. Обращение облигаций осуществляется в установленном законодательством Республики Беларусь порядке через торговую систему ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» и (или) на внебиржевом рынке в соответствии с законодательством. Обращение облигаций двенадцатого выпуска прекращается с даты формирования реестра владельцев облигаций с целью погашения – 09 ноября 2016 года.

18. Дата начала погашения облигаций
Дата начала погашения облигаций 11 ноября 2016 года.

19. Размер или порядок определения размера дохода по облигациям, условия его выплаты
Доход по облигациям двенадцатого выпуска установлен в виде дисконтного дохода. В день начала открытой продажи облигаций продается по минимальной цене продажи 847.44 (Восемьсот сорок семь долларов США сорок четыре цента). Начиная со дня, следующего за датой начала открытой

продажи, и в течение всего периода проведения открытой продажи (размещения) покупатель приобретает облигации по цене, которая обеспечивает ему доходность в размере 6% годовых на дату начала погашения.
Годовая доходность по облигациям рассчитывается по следующей формуле:

$$D_r = \frac{(H - Ц) \times 100}{Ц} \cdot \left(\frac{T_{365} + T_{366}}{365 + 366} \right)$$

где:
D_r – годовая доходность по облигациям (процентов годовых);
H – номинальная стоимость облигаций;
Ц – цена продажи облигаций;
T₃₆₅ – количество дней до погашения облигаций, приходящееся на календарный год, состоящий из 365 дней;
T₃₆₆ – количество дней до погашения облигаций, приходящееся на календарный год, состоящий из 366 дней.
Количество дней до погашения облигаций определяется со дня их продажи по день погашения. При этом день продажи и день погашения считаются одним днем.
Текущая стоимость облигаций рассчитывается по следующей формуле:

$$C = Ц + \frac{Ц \times Д}{100} \times \left(\frac{T_{365} + T_{366}}{365 + 366} \right)$$

где:
C – текущая стоимость облигаций;
Ц – цена продажи облигаций, установленная эмитентом в день начала открытой продажи;
Д – доходность, рассчитанная исходя из цены продажи на дату начала размещения облигаций (процентов годовых), установленная эмитентом;
T – количество дней обращения дисконтных облигаций данного выпуска. Количество дней обращения дисконтных облигаций определяется с даты начала их размещения по дату расчета их текущей стоимости. При этом день начала размещения дисконтных облигаций и день расчета их текущей стоимости считаются одним днем;
T₃₆₅ – количество дней срока обращения облигаций, приходящееся на календарный год, состоящий из 365 дней;
T₃₆₆ – количество дней срока обращения облигаций, приходящееся на календарный год, состоящий из 366 дней.

Расчет цены продажи и текущей стоимости облигаций осуществляется исходя из фактического количества дней в году.
При расчете количества дней срока обращения (до погашения) и периода начисления дохода первый и последний дни срока (периода) считаются одним днем. При этом, если срок (период) делится переходом с календарного года, состоящего из 365 дней, на календарный год, состоящий из 366 дней, либо наоборот, то при определении значений T₃₆₅ и T₃₆₆ уменьшается количество дней в первой части периода независимо от количества дней в календарном году.

При определении текущей стоимости и цены продажи облигации, расчет дохода производится по каждой облигации с точностью до двух знаков после запятой, с округлением в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Облигации продаются по цене ниже номинальной стоимости и погашаются по номинальной стоимости.
Выплата дохода по облигациям осуществляется одновременно с погашением облигаций.
20. Условия и порядок досрочного погашения выпуска облигаций
Эмитент вправе принять решение о досрочном погашении двенадцатого выпуска облигаций либо его части до даты окончания срока обращения; - неразмещенных эмитентом облигаций (в полном объеме эмиссии либо его части) на момент принятия соответствующего решения; - приобретенных эмитентом облигаций (в полном объеме эмиссии либо его части) до даты окончания срока обращения.
Решение о досрочном погашении облигаций двенадцатого выпуска принимается Наблюдательным Советом ОАО «Технобанк».

21. Порядок погашения облигаций
Погашение облигаций двенадцатого выпуска осуществляется в отношении лиц, указанных в реестре владельцев облигаций, сформированном депозитарием эмитента. Владельцы облигаций обязаны прекратить все сделки с облигациями с 09 ноября 2016 года и не позднее рабочего дня, следующего за днем перечисления эмитентом на счет владельцев облигаций денежных средств, необходимых для погашения облигаций, осуществить перевод поргащаемых облигаций на счет «погаш.» ОАО «Технобанк» 6000001 в депозитарий ОАО «Технобанк», код 023. Эмитент осуществляет списание денежных средств со своего счета по реквизитам владельцев в день погашения облигаций. Списание денежных средств производится по реквизитам последнего владельца, указанного в реестре владельцев облигаций ОАО «Технобанк», сформированном депозитарием эмитента. Обязанность по погашению облигаций считается исполненной с момента списания денежных средств со счета эмитента по реквизитам владельцев облигаций. В случае отсутствия в реестре владельцев облигаций данных о банковских реквизитах владельцев облигаций, сумма, подлежащая выплате, выплачивается путем депонирования на соответствующем счете эмитента до непосредственного обращения эмитенту владельца облигаций. Проценты по депонированным суммам не начисляются и не выплачиваются.

При погашении облигаций двенадцатого выпуска владельцам выплачивается номинальная стоимость облигаций денежными средствами в сумме и валюте номинала облигации в безналичном порядке в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

22. Дата формирования реестра владельцев облигаций для целей погашения облигаций
Для целей погашения облигаций депозитарий эмитента формирует реестр владельцев облигаций по состоянию на 09 ноября 2016 года.

23. Условия и порядок приобретения облигаций эмитентом до даты начала погашения облигаций
Эмитент обязуется приобрести облигации двенадцатого выпуска до даты начала их погашения по текущей стоимости 12.05.2014, 09.02.2015, 10.08.2015, 16.05.2016 у любого их владельцев, представившего письменное заявление на продажу облигаций в соответствии с настоящей Краткой информацией. В случае, если день приобретения облигаций до даты начала их погашения выпадает на нерабочий день, приобретение облигаций осуществляется в первый рабочий день, следующий за нерабочим днем, по текущей стоимости на дату выкупа облигаций.

Для продажи облигаций эмитенту владелец облигаций предоставляет эмитенту письменное заявление, содержащее следующую информацию:
- полное наименование владельца облигаций;
- место нахождения и контактные телефоны владельца облигаций;
- номер выпуска и количество продаваемых облигаций
- наименование профессионального участника рынка ценных бумаг, от имени которого будет осуществляться продажа облигаций в торговой системе ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа» (только для продажи облигаций на биржевом рынке).

Заявление должно быть подписано уполномоченным лицом владельца облигаций и скреплено печатью (для индивидуальных предпринимателей – при наличии). Заявление о продаже облигаций представляется в Банк не позднее чем за 5 (пять) рабочих дня до даты приобретения. Заявление может быть передано по факсу (017)283-15-00 с обязательным представлением его оригинала в течение 2 (двух) дней от даты передачи заявления по факсу.
В случае невыполнения владельцем облигаций указанных условий, приобретение облигаций эмитентом не осуществляется.
Эмитент имеет право осуществлять приобретение облигаций на биржевом и внебиржевом рынках до даты начала их погашения в иные сроки (отличные от дат, указанных в части первой настоящего пункта Краткой Информации), по цене, определяемой эмитентом.

Эмитент вправе продавать на вторичном рынке приобретенные ранее облигации по договорной цене, а также совершать иные операции с облигациями, предусмотренные законодательством Республики Беларусь.
24. Информация о порядке конвертации облигаций данного выпуска в облигации другого выпуска с более поздней датой погашения
Конвертация облигаций двенадцатого выпуска в облигации других выпусков с более поздней датой погашения не производится.
25. Основания, по которым выпуск бездокументарных облигаций может быть признан несостоявшимся
Эмитентом не устанавливаются основания признания двенадцатого выпуска облигаций не состоявшимся.

26. Условия и порядок возврата средств инвесторам при запрещении выпусков облигаций регистрирующим органом
В случае запрещения регистрирующим органом двенадцатого выпуска облигаций, эмитент в месячный срок с момента получения от регистрирующего органа уведомления о запрещении выпуска облигаций возвращает инвесторам средства, полученные в оплату размещенных облигаций, исходя из текущей стоимости облигаций, рассчитанной на дату получения уведомления и письменно уведомляет регистрирующий орган о возврате указанных средств инвесторам в полном объеме.
27. Дата и номер государственной регистрации облигаций
Облигации двенадцатого выпуска зарегистрированы в Департаменте по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь № 5-200-02-2019 от «29» октября 2013 года.

Председатель Правления Д.Л.Михалевич
Главный бухгалтер Н.А.Кузьмицкая

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 11 от 05.06.2013 г. УНП 100760562

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
	ЛОТ 1
Наименование объекта, краткая характеристика	- капитальное строение, инв. № 451/С-1986 (здание нежилое, наименование – склад запчастей) площадью 567 кв.м.; - капитальное строение, инв. № 451/С-1990 (здание нежилое, наименование – котельная с дымовой трубой) площадью 154 кв.м.; - покрытие асфальтобетонное площадью 7442 кв.м.; - забор металлический, длиной 179 кв.м.; - уборная площадью 4 кв.м.
Местонахождение объекта	Гродненская область, Дятловский район, г. Дятлово, ул. Советская, 106Б
Обременения на объект со стороны 3-х лиц	Лот № 1 сдан в аренду по 31.12.2013 г.
Земельный участок	Кадастровый номер 422350100002001055 площадью 1.8768 га (назначение – земельный участок для обслуживания зданий и сооружений) по адресу: Гродненская область, Дятловский район, г. Дятлово, ул. Советская, 106Б
Начальная цена продажи	437 285 663 (четыреста тридцать семь миллионов двести восемьдесят пять тысяч шестьсот шестьдесят три) белорусских рубля с учетом НДС
Сумма задатка	43 728 566 (сорок три миллиона семьсот двадцать восемь тысяч пятьсот шестьдесят шесть) белорусских рублей
Продавец	ОАО «Дятловская сельхозтехника», Гродненская область, Дятловский район, д. Мировщина, тел. 8-01563-34-700
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 41-98-32, 41-98-34
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225.

Аукцион состоится 15 ноября 2013 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложенным необходимым документам и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение в правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:
заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;

юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.
При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Принимая заявление на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявление, поступившее после установленного срока, не рассматривается. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.
Извещение о проведении повторного аукциона было размещено в газете «Звязда» от 15.03.2013 г. № 48 (27413).

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30. Последний день приема заявлений – 11 ноября 2013 г. до 15.00. Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ (о проекте строительства «Жилая многоквартирная застройка со спортивным комплексом (спортивный зал, административно-бытовые помещения) и многоэтажным гаражом-стоянкой в границах улиц Шаранговича, Горецкого в г. Минске. 3-я очередь строительства. Жилой дом № 2» по генплану)

Информация о застройщике: Открытое акционерное общество «МАПИД», расположенное по адресу: г. Минск, ул. Р. Люксембург, 205, режим работы: понедельник-четверг – 8.30 – 17.30, пятница – 8.30 – 16.15, обед – 12.45 – 13.30, суббота, воскресенье, государственные праздники – выходной.
Зарегистрировано в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100008115 решением Мингорисполкома № 197 от 26.02.2001 г.

Сведения о проектах строительства жилых домов в г. Минске, в которых принимал участие застройщик в течение трех лет, предшествующих заключению договора:
1. Жилой дом № 7 по ул. Киреенко, фактический срок строительства 16 месяцев.
2. Жилой дом № 26 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства 13 месяцев.
3. Жилой дом № 22 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства – 10 месяцев.
4. Жилой дом № 1 по ул. Прушинских, фактический срок строительства – 10 месяцев.
5. Жилой дом № 3 по ул. Прушинских, фактический срок строительства – 13 месяцев.
6. Жилой дом № 5 по ул. Прушинских, фактический срок строительства – 10 месяцев.

Информация о проекте и объекте строительства:
Цель проекта – строительство многоквартирного жилого дома, в том числе с привлечением к строительству не менее 10% общей площади жилых помещений граждан, из числа многодетных семей, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов г. Минска.
Положительное заключение государственной экспертизы № 1026-15/12 от 16.11.2012 г.
Местоположение строящегося многоквартирного жилого дома – г. Минск, Фрунзенский район, жилой дом № 2 по генплану в жилой многоквартирной застройке со спортивным комплексом (спортивный зал, административно-бытовые помещения) и многоэтажным гаражом-стоянкой в границах улиц Шаранговича, Горецкого.

Характеристика объекта.
Объект – 126-квартирный, 19-этажный крупнопанельный жилой дом серии М-111-90 со встроенным административным помещением и помещением товарищества собственников на первом этаже. Квартиры, предназначенные для заключения договоров создания объектов долевого строительства с гражданами, нуждающимися в улучшении жилищных условий, строятся с выполнением в полном объеме отделочных, сантехнических и электротех-

нических работ, предусмотренных проектно-сметной документацией.
Стены: наружные, внутриквартирные и межквартирные перегородки – железобетонные панели. Перекрытия – железобетонные. Отопление – центральное. Электроснабжение – скрытая проводка. Проектно-сметной документацией предусмотрено: канализация, горячее и холодное водоснабжение, радио, телевидение, мусоропровод, лифт, лоджии, остекление лоджий.

Стоимость 1 м² общей площади объекта долевого строительства на дату опубликования проектной декларации для граждан, из числа многодетных семей, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов г. Минска и осуществляющих строительство по направлениям администраций районов г. Минска:
- с государственной поддержкой – **6 322 000 руб.**;
- без государственной поддержки – **6 759 000 руб.**
для площади, превышающей нормативную площадь – **11 200 000 руб.**

Застройщик вправе изменить цену объекта долевого строительства (цену договора) в случаях изменения статистических индексов стоимости строительно-монтажных работ в нормативный период строительства жилого дома, а также в случае отсутствия вины застройщика в невыполнении срока исполнения застройщиком обязательств по договору при наличии подтвержденных решением местного исполнительного и распорядительного органа форс-мажорных обстоятельств и других, не зависящих от застройщика причин. При этом застройщик при достройке объекта вправе применять индексацию стоимости выполняемых работ в течение всего дополнительного срока строительства. Изменение цены объекта долевого строительства также возможно в случаях изменения законодательства об уплате косвенных налогов, если они оказали влияние на цену объекта долевого строительства.

Права застройщика на земельный участок подтверждает решение Мингорисполкома № 3531 от 22 ноября 2012 г., свидетельстве (удостоверение) о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права на него от 29 декабря 2012 г. № 500/1001-1788. Площадь земельного участка – 4,1803 га. Благоустройство – согласно проектной документации.
Количество квартир в доме – 126.
Состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое будет находиться в общей долевой собственности:
помещение товарищества собственников, межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты,

помещение общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое будет находиться в общей долевой собственности:
помещение товарищества собственников, межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания.

Начало строительства жилого дома – 1-й квартал 2013 г., предполагаемый ввод дома в эксплуатацию – 2-й квартал 2014 г.
Строительство дома осуществляется застройщиком на основании решения Мингорисполкома № 3531 от 22 ноября 2012 г. собственными силами без заключения договоров подряда.
Гражданин, состоящий на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, для заключения договоров создания объектов долевого строительства предлагается 12 квартир, из них 4 однокомнатных общей площадью 45,17 м² жилой площадью 17,96 м², 4 двухкомнатных общей площадью 60,57 м² жилой площадью 31,09 м², четыре трехкомнатных квартиры общей площадью 78,05 м² жилой площадью 45,1 м².

Порядок приема заявлений от граждан, желающих принять участие в долевом строительстве квартир:
Принимая заявления от граждан осуществляется отделом собственного строительства и инвестиций ОАО «МАПИД» (г. Минск, ул. Р. Люксембург, 205а, кабинет № 1, тел. 207-19-15) с 14 ноября 2013 г., ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, понедельник-четверг с 9.00 до 17.00, обед с 12.45 до 13.30, в пятницу с 9.00 до 15.00, обед с 12.45 до 13.30.
Для подачи заявления необходимо личное присутствие гражданина с паспортом (представителя юридического лица).
Принимая заявления осуществляется от момента набора необходимого количества заявлений.
Если гражданин, желающий принять участие в долевом строительстве, в течение пяти календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу, и ОАО «МАПИД» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим гражданином.

Ознакомиться с планировками квартир можно на сайте ОАО «МАПИД» - www.mapid.by, о ходе работ по строительству можно узнать по телефону отдела собственного строительства и инвестиций ОАО «МАПИД»: 207-19-15, 208-58-12, 207-16-73.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ о проекте строительства помещений непродовольственного и продовольственного магазинов (спортивный зал, административно-бытовые помещения) и многоэтажным гаражом-стоянкой в границах улиц Шаранговича, Горецкого в г. Минске. Жилой дом № 1 по генплану со встроенными помещениями»

Информация о застройщике
Открытое акционерное общество «МАПИД», расположенное по адресу: г. Минск, ул. Р. Люксембург, 205, режим работы: понедельник-четверг – 8.30-17.30, пятница – 8.30 – 16.15, обед – 12.45 – 13.30, суббота, воскресенье, государственные праздники – выходной.
Зарегистрировано в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100008115 решением Мингорисполкома № 197 от 26.02.2001 г.

Сведения о проектах строительства жилых домов в г. Минске, в которых принимал участие застройщик в течение трех лет, предшествующих заключению договора:
1. Жилой дом № 7 по ул. Киреенко, фактический срок строительства – 16 месяцев.
2. Жилой дом № 26 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства – 13 месяцев.
3. Жилой дом № 22 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства – 10 месяцев.
4. Жилой дом № 1 по ул. Прушинских, фактический срок строительства – 10 месяцев.
5. Жилой дом № 3 по ул. Прушинских, фактический срок строительства – 13 месяцев.
6. Жилой дом № 5 по ул. Прушинских, фактический срок строительства – 10 месяцев.

Информация о проекте и объекте строительства
Цель проекта – строительство помещений непродовольственного и продовольственного магазинов в составе многоквартирного жилого дома.
Положительное заключение государственной экспертизы № 449-60/13 от 27.06.2013 г.
Местоположение строящегося многоквартирного жилого дома – г. Минск, Фрунзенский район, жилой дом № 1 по генплану в жилой многоквартирной застройке со спортивным комплексом (спортивный зал, административно-бытовые помещения) и многоэтажным гаражом-стоянкой в границах улиц Шаранговича, Горецкого.

Характеристика объекта
Объекты строительства – помещение непродовольственного магазина общей площадью 451

